

Het kan wél

verkiezingsprogramma 2026–2030

Noordwijk, Noordwijkerhout en De Zilk

The logo for the Dutch political party D66, featuring the letters 'D66' in white on a green square background.

D66

Noordwijk

Het kan wél, ook in Noordwijk!

Verbinden, vernieuwen, verwezenlijken

Voorwoord

Beste inwoners van Noordwijk,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van D66 Noordwijk. Onze partij gaat met een positief gevoel op weg naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. **Nooit eerder stemden zoveel mensen op D66 en hadden we zoveel leden**, ook in Noordwijk.

Het is een uitgebreid programma geworden met onze visie en uitvoeringsplannen voor de komende raadsperiode, want **D66 is een partij van de inhoud**. Het gaat niet alleen om wat we willen en de mooie woorden. De toekomst vraagt ook om daadkracht en plannen die uitvoerbaar zijn. Daarmee onderscheiden wij ons van andere partijen die vaak tegen zijn, maar niet met oplossingen komen.

Wij gaan de komende raadsperiode laten zien dat **het wél kan**. Met een programma in het teken van verbinden, vernieuwen en verwezenlijken. **Verbinding** tussen de inwoner en de gemeente, tussen natuur, economie, sport en cultuur, tussen nieuwe inwoners en Noordwijkers die hier al generaties wonen, tussen ouderen en jongeren, tussen onze dorpskernen en tussen kwetsbaren en diegene die alles zelf kunnen. We willen deze periode ook **vernieuwen**, omdat we een partij zijn met vertrouwen in een betere toekomst. We willen vernieuwen op het gebied van duurzaamheid en energietransitie, in het sociaal domein, binnen de gemeenteraad en op het gebied van mobiliteit. En we willen **verwezenlijken**. Laten zien dat we samen veel kunnen bereiken. Realistische plannen ten uitvoer brengen. Omdat we geloven dat het kan.

Naast dit uitgebreide verkiezingsprogramma brengen we onze standpunten op nog op veel meer manieren onder de aandacht. We doen dit in eenvoudige taal, verkort, in 5 speerpunten en wellicht ook in andere talen. Op die manier zijn **onze standpunten voor iedereen toegankelijk**. Dit veelomvattende programma is echter de basis. Onze leidraad naar een beter en toekomstbestendiger Noordwijk.

Tot slot, of u nu woont in De Zilk, Noordwijkerhout, Noordwijk aan Zee of Noordwijk Binnen. Ga stemmen op 18 maart 2026, laat van u horen en neem deel aan onze lokale democratie.

Met hartelijke groet,

Tim Verplancke

Lijsttrekker D66 Noordwijk Gemeenteraadsverkiezingen 2026

PS: Als wij schrijven Noordwijk, dan bedoelen we de hele gemeente. Een gemeente met een gedeelde trots voor de vuurtoren, de Witte Kerk en v.v. Van Nispen. Voor Oud De Zilk, Crescendo en de Kaninefaaten. En van de Waterleidingduinen tot aan de Coepelduynen.

Inleiding

D66 Noordwijk presenteert met trots haar verkiezingsprogramma voor de raadsperiode 2026-2030. Ons programma is opgebouwd rond enkele essentiële uitgangspunten die de basis vormen voor onze visie op een florerend Noordwijk.

Brede Welvaart¹

Wij geloven dat de gemeente een cruciale rol speelt in het waarborgen van brede welvaart voor de inwoners. Dit houdt in dat we inspelen op de huidige behoeften van inwoners en actief bijdragen aan een goede levensstandaard.

Toekomstgericht²

Bij al onze beslissingen houden we rekening met de toekomst. We willen ervoor zorgen dat onze keuzes ook de generaties na ons ten goede komen. Wij schuiven problemen niet door, maar lossen ze nu op.

Globaal Denken, Lokaal Handelen³

D66 Noordwijk kijkt verder dan alleen onze eigen gemeenschap. We zijn ons bewust van de bredere impact van onze keuzes, niet alleen lokaal, maar ook regionaal, provinciaal en zelfs wereldwijd. We streven naar duurzaamheid in overeenstemming met de ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

Sociaal-Liberale Overtuigingen⁴

Onze aanpak is geworteld in sociaal-liberale waarden. Dit betekent dat wij vrijheid zien als een actief proces waarbij we de ontwikkeling van individuen ondersteunen. Wij staan voor gelijkheid die individuele emancipatie bevordert, terwijl we ook het belang van gemeenschapszin niet uit het oog verliezen. Politieke participatie en democratisering van de samenleving zijn voor ons sleutelprioriteiten.

Sterke Volksvertegenwoordiging en Goed Bestuur

D66 Noordwijk zet zich in voor een sterke volksvertegenwoordiging en goed bestuur. We handelen integer, rechtsstatelijk en transparant, met de focus op praktische en haalbare resultaten. Het is cruciaal dat we kritisch kijken naar wat de gemeente kan en moet doen. Hierbij nemen we de echte impact van overheidsbesluiten serieus en stimuleren we samenwerking tussen diverse partijen, zoals college, gemeenteraad, ambtenaren, burgers en het maatschappelijk middenveld.

Met deze uitgangspunten bouwen we aan een toekomstbestendig Noordwijk waar iedereen kan floreren.

Bronnen

¹ [Universiteit Utrecht Brede Welvaartsindicator](#)

² [Roman Krznaric, De goede voorouder](#)

³ [De 17 ontwikkelingsdoelen](#) en [VNG Global goals gemeente](#)

⁴ [Coen Brummer, Wat is sociaal-liberalisme?](#)

Voorwoord	<u>3</u>
Inleiding	<u>4</u>
Onze lokale democratie kan beter	<u>6</u>
Een nieuwe politieke cultuur en structuur	<u>7</u>
Inwoners actief betrekken	<u>8</u>
Noordwijk kan het niet alleen	<u>9</u>
Een robuuste gemeentelijke organisatie	<u>10</u>
Wonen in Noordwijk	<u>11</u>
Volledig benutten van de huidige woningvoorraad	<u>12</u>
Plek voor iedereen	<u>13</u>
De juiste randvoorwaarden voor bouwen	<u>15</u>
Openbare ruimte, kleinschaligheid en het open karakter van ons buitengebied	<u>16</u>
Blijven werken aan veiligheid	<u>17</u>
We zijn pas echt veilig als iedereen veilig is	<u>18</u>
Aanpak ondermijnende criminaliteit	<u>20</u>
Mobiliteit verbeteren	<u>21</u>
Verkeersveiligheid	<u>22</u>
Op een andere manier kijken naar mobiliteit	<u>22</u>
Vervoersarmoede	<u>25</u>
Werken en ondernemen in Noordwijk	<u>26</u>
Een vitale en innovatieve economie	<u>27</u>
Greenport	<u>27</u>
Gunstig vestigings- en ondernemersklimaat voor ons MKB	<u>28</u>
Jaarrond toerisme en recreatie, strand en kuuroord	<u>30</u>
Goed onderwijs is de basis	<u>31</u>
De bijdrage van de gemeente aan onderwijs	<u>32</u>
Onderwijshuisvesting	<u>33</u>
Vrijwilligers, cultuur, erfgoed en sport	<u>34</u>
Vrijwilligerswerk is onmisbaar en onbetaalbaar	<u>35</u>
Sport en recreatie voor iedereen	<u>36</u>
Kunst en cultuur van grote waarde	<u>37</u>
Erfgoed in Noordwijk, ondergewaardeerde schat	<u>38</u>
Noordwijk voor iedereen	<u>39</u>
Voorkomen is beter dan genezen	<u>40</u>
Extra aandacht voor armoede en schulden	<u>41</u>
Iedereen doet mee, samen bouwen aan een netwerk	<u>42</u>
Een goed vangnet voor de zwaksten	<u>44</u>
Natuurlijk Noordwijk	<u>45</u>
Duurzaamheid heeft geen alternatief	<u>46</u>
Energie besparen en energietransitie	<u>46</u>
Een groene leefomgeving	<u>47</u>
Gezonde bodem en schone lucht	<u>49</u>
Leven met water	<u>49</u>
Minder afval en meer grondstoffen	<u>50</u>
Extra aandacht 1: Digitaal Noordwijk	<u>51</u>
Digitalisering op de gemeentelijke agenda	<u>52</u>
Digitale veiligheid is de nieuwe uitdaging	<u>52</u>
Extra aandacht 2: Kinderen zijn onze toekomst	<u>53</u>
De toekomst meenemen in besluitvorming	<u>54</u>
Kwetsbare kinderen op tijd ondersteunen	<u>54</u>
Kinderen en de jeugdzorg, onze visie	<u>55</u>
Een gezonde omgeving voor onze kinderen	<u>56</u>
Verantwoording	<u>57</u>

Onze lokale democratie kan beter

Onze lokale democratie kan beter

D66 Noordwijk wil het vertrouwen in de Noordwijkse politiek verhogen. Dit vertrouwen krijgen we alleen terug als de lokale politiek beter functioneert en contact maakt met de inwoner. Wij willen werken aan een cultuuromslag en systeemversterking om de institutionele en democratische tegenmacht van Noordwijk nieuw leven in te blazen.

Een nieuwe politieke cultuur en structuur

We streven naar een **sterke gemeenteraad** die dualisme in de praktijk weet te brengen en haar controlerende, kaderstellende en volksvertegenwoordigende rol optimaal uitvoert. We willen werken aan verdere professionalisering van de raad en betere onderlinge samenwerking. Wij streven in de komende raadsperiode naar:

- Een overdrachtsdocument van de oude raad en **uitgangspunten voor het tot stand komen van een nieuw college**;
- Een **raadsakkoord op hoofdlijnen aangevuld met een specifiek coalitieakkoord** voor de partijen die samen het college van B&W vormen;
- Een **pre-benoemingsprotocol voor aankomende wethouders** met o.a. 1) een verplicht integriteitsgesprek vooraf conform de wensen van het ministerie van Binnenlandse Zaken, 2) een ontwikkelassessment en 3) een strak geregisseerd gesprek (al dan niet openbaar) met de wethouder en de commissie van de geloofsbrieven;
- Een **vrouwelijke Noordwijkse wethouder**;
- Een actieve, onafhankelijke **Rekenkamer**;
- Een zichtbare regionale **ombudsman** voor de bollengemeentes;
- Meer **budget voor ondersteuning van fracties** en de mogelijkheid onafhankelijke expertise in te huren;
- Een **betere fysieke ruimte in het gemeentehuis** voor fracties om te overleggen en inwoners te ontvangen;
- Een **gekwalficeerde minderheid** van de raad mag een agendapunt toevoegen;
- De **agendacommissie** implementeert een wegingstafel;
- **Verbetering van het integriteitssysteem** voor raadsleden, wethouders en burgemeester, inclusief een handhavingprotocol. We revitaliseren de commissie integriteit die als taak heeft erop toe te zien dat het college en de gemeenteraad ongehinderd, zonder last, zonder cliëntelisme besluiten kan nemen die nodig zijn om voor Noordwijk de beste resultaten te realiseren. We onderzoeken de mogelijkheid van een lobbyregister voor B&W. Er moet duidelijkheid zijn over belangen van raadsleden (naar elkaar en naar de burgers);
- Implementatie van de **methode Duisenberg** en samenwerking van partijen op technische vragen bij grote dossiers. We gaan het contact raadsleden – ambtenaren verbeteren door een directe lijn te creëren voor inhoudelijke vragen. We verbeteren de informatievoorziening vanuit het college, waarbij ook de twijfels zichtbaar worden. Dit betekent dat voorstellen meerdere opties kennen en advies en afwegingen van ambtenaren inzichtelijk zijn;

- **Leesbare en begrijpelijke raadstukken** die ook buiten de systeemwereld van politiek en ambtenaren te snappen zijn. We zijn zeer terughoudend met nieuwe regelgeving;
- Het **meten van de impact en de beoordeling van gemeentelijk beleid een speerpunt maken**. Verantwoording vindt plaats in de breedste zin van het woord, op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (*Environmental Social Governance/ESG*). We sluiten daarbij aan op de uitgangspunten van het PBL Brede Welvaart Dashboard;
- **De transparantie van uitgaven verbeteren**. O.a. door de publicatie van een subsidieregister, het aansluiten bij initiatieven van open spending en we werken aan vergelijkbaarheid met andere gemeenten voor bench marking. Het is tevens belangrijk niet alleen te kijken naar de inkomsten en uitgaven per programma, maar ook naar het geïnvesteerd vermogen en de reserves;
- **Een sluitende begroting voor de lange termijn**, zonder dat we te grote reserves aanhouden, maar met een solide weerstandsvermogen en solvabiliteit. We zijn geen voorstander van een korting op de OZB. Overschotten willen we o.a. benutten om het vereffeningsfonds aan te vullen om daarmee sociale woningbouw te stimuleren.

Inwoners actief betrekken

D66 is opgericht om **Nederlanders meer invloed te geven in het politieke proces**. Veel mensen voelen zich tot op heden echter niet voldoende gehoord. D66 Noordwijk wil de volgende maatregelen nemen om dit te verbeteren.

- De gemeente gaat door met het **ontwikkelen en versterken van de participatieladder** (met name op het gebied van ruimtelijke ordening). Diversiteit en inclusie in het democratisch proces stimuleren we. We zorgen dat mensen met verschillende achtergronden, leeftijden en opvattingen gehoord worden. Voor inwoners is duidelijk wat we van ze vragen: raadplegen, adviseren, coproduceren of meebeslissen.
- We doen onderzoek naar en experimenteren met **nieuwe initiatieven om inwoners bij het gemeentelijk beleid te betrekken**. We denken daarbij aan: het uitdaagrecht|Right to challenge / het burgerinitiatief|initiatiefvoorstel / het raadgevend referendum / een burgerparlement-beraad-forum|3de kamer|Jeugdburgerraad / een gemeenschapstoets.
- We laten een deel van de begroting bepalen door inwoners, een zgn. **burgerbegroting**.
- **Afwikkeling van brieven van burgers moet vlekkeloos zijn** en gemonitord worden. We bieden burgers de mogelijkheid om onduidelijke communicatie terug te sturen naar de gemeente met advies voor verbetering.
- We versoepelen de regels voor **inspraak in commissie** en raad en introduceren een inspraakraad (voor niet-geagendeerde onderwerpen) om de drempel voor inwoners te verlagen.
- Er komt een jaarlijkse **Open dag gemeente op 15 september**, de internationale dag van de democratie.
- Politieke partijen (alle fracties) organiseren 1x per 6 weken een laagdrempelig, open **fractiesprekuur of een insprekcommissie** in respectievelijk Noordwijk, Noordwijkerhout en de Zilk.
- We blijven **wijkverenigingen** subsidiëren en zorgen voor praktische ondersteuning bij hun activiteiten. We experimenteren met een buurtbudget en wijkverenigingen krijgen altijd een adviesmogelijkheid bij een besluit dat hun buurt betreft. De wijkregisseur moet clusteroverschrijdend binnen de gemeente de mogelijkheid krijgen om zaken op te lossen die spelen in de wijk.

- Een **klimaatberaad** geeft iedereen de kans om mee te sturen. Klimaat en energiebeleid gaat over heel veel zaken die ons raken. Daarom wil D66 Noordwijk dat middels loting uitgekozen inwoners van onze gemeente deelnemen aan een klimaatberaad. Daarin praten ze niet alleen mee over hoe het klimaatbeleid eruit moet komen te zien, maar brengen ze ook direct advies uit aan de gemeenteraad.
- We blazen de **Adviesraad Natuur, Milieu en Natuurlijke Hulpbronnen** nieuw leven in en gaan ook echt luisteren naar hun adviezen.
- We pleiten voor een **Raad voor Woningzoekenden**. Deze raad geeft woningzoekenden een stem in het woonbeleid. Zij kunnen, i.s.m. met de vaste vertegenwoordigers van huurdersbelangen, meepraten over nieuwbouwprojecten, herinrichting van wijken en buurten en de regels die invloed hebben op de woningmarkt. Deze raad fungeert als een brug tussen de gemeente en woningzoekenden, waardoor beleid beter aansluit op de praktijk. Zo worden de belangen van woningzoekenden structureel meegenomen bij het maken van keuzes over wonen in de gemeente.
- D66 Noordwijk wil de **lokale media versterken**. We zien het belang van de lokale journalistiek voor het functioneren van de (lokale) democratie. Lokale media dragen bij aan een betere informatievoorziening voor inwoners en kunnen politiek uitleggen. We beperken de uitgaven voor eigen communicatiemedewerkers en -kanalen en proberen in samenwerking met de lokale media (huis-aan-huisbladen, lokale omroep, online) de media-infrastructuur te verbeteren, o.a. door bij de inkoop van advertentieruimte niet alleen naar prijs te kijken. We bevorderen open en transparante communicatie via de Griffie in samenwerking met lokale en regionale media. Politieke partijen ondersteunen dit vanuit hun eigen communicatiekanalen.

Noordwijk kan het niet alleen

Onze gemeente kan het niet alleen. **We zijn in grote mate verbonden met en afhankelijk van anderen.** In onze bestuurlijke samenwerking (regionaal, provinciaal, landelijk en Europees), voor onze economie (toerisme, greenport en ruimtevaart), voor onze energie en voor mobiliteit.

- We openen onze wereld en staan actief open voor **internationale stedenbanden en nationale samenwerkingen**. Met name met gemeentes met een vergelijkbaar profiel als Noordwijk (badplaatsen, kuuroorden).
- We dragen actief bij aan **wereldvrede**, o.a. via <https://www.mayorsforpeace.org>, omdat we ons realiseren dat we nooit veilig zullen zijn als de rest van de wereld dat ook niet is.
- Mensgerichte taken organiseren we lokaal. Ruimte, economie, natuur i.s.m. provincie en **regionale samenwerkingsverbanden** om de bestuurskracht te versterken. We realiseren ons dat we op de grote dossiers (mobiliteit, duurzaamheid, woningbouw, jeugdzorg, economie) alleen verder komen door intensief samen te werken met de regio en de provincie. **Noordwijk moet daarin een betrouwbare partner zijn die visie toont en daarmee de richting bepaalt.**
- We **beperken de bestuurlijke drukte** met de volgende uitgangspunten:
 - We **werken alleen samen als dat noodzakelijk is** voor betere oplossingen (effectiever, efficiënter, meer gedragen) voor de burgers;
 - Het college geeft op voorhand aan hoe het proces gaat lopen: We maken **afspraken** over indicatoren voor beoordeling, over informatievoorziening en over momenten waarop de raad zijn invloed heeft;

- **We zoeken collega's in andere raden op.** Verlengd lokaal bestuur vergt verlengde democratische controle;
- We **organiseren expertise binnen de raad over wat samenwerking is** en over hoe de samenwerking werkt;
- **We evalueren onze samenwerkingsverbanden** regelmatig en bekijken of continuering noodzakelijk is.

Een robuuste gemeentelijke organisatie

Binnen onze gemeentelijke organisatie werken fantastische mensen die zich met hart en ziel inzetten voor ons dorp. De uitdagingen van de toekomst kunnen we alleen aan met een **robuuste organisatie** die weet samen te werken met inwoners. D66 Noordwijk streeft naar een ambtelijke organisatie die minder kwetsbaar is en waarin wisselingen en permanente vacatures voorkomen worden.

- We streven naar **diversiteit in de gemeentelijke organisatie, de raad en het college**; naar leeftijd, opleiding, herkomst, sociale-economische klasse, seksuele voorkeur en geslacht. We investeren in jonge, veelbelovende ambtenaren die de gemeente verder kunnen brengen.
- We maken actief werk van het intern **ontschotten van de gemeentelijke organisatie**. Verbinding tussen afdelingen kan synergievoordelen met zich meebrengen.
- We **begrenzen de uitgaven voor externe inhuur**. De gemeentelijke organisatie moet investeren in eigen expertise of deze realiseren in regionale samenwerking.
- We onderzoeken een **fusie met de ambtelijke organisatie van HLT** en een verdere **samenwerking binnen de regionale gemeenschappelijke regelingen** op specifieke onderwerpen wanneer dat aantoonbaar nut heeft.
- We streven ernaar de **regeldruk te verminderen**, maar willen vooral dat ambtenaren inwoners ondersteunen om te voldoen aan de geldende regels. Daarbij moeten we alert zijn op overbodige 'gegevensuitvraag' en actief werk maken van het opruimen van onzinnige regels.
- We **zetten gemeentelijke inkoop in voor werk, welzijn en leefomgeving**. Wij benutten gemeentelijke inkoop als strategisch instrument om maatschappelijke doelen te ondersteunen, zoals het vergroten van bestaanszekerheid, het bevorderen van mentaal welzijn en het verbeteren van de leefomgeving. Het Manifest MVOI biedt hiervoor een erkend en praktisch kader.

Wonen in Noordwijk

Wonen in Noordwijk

Volkshuisvesting is een topprioriteit voor D66 Noordwijk en we zetten in op een betere benutting van de bestaande woningvoorraad en het bouwen van extra woningen (met name voor jongeren en senioren). Ons doel blijft een evenwichtige woningvoorraad met minimaal 30% sociale huur, zodat alle inkomensgroepen toegang hebben tot betaalbare en kwalitatief goede huisvesting.

D66 Noordwijk realiseert zich ook dat er grenzen zijn aan het aantal mensen dat in de gemeente Noordwijk kan wonen. Aan de aanbodkant is er een tekort aan woningen, mede door de beperkte ruimte die we tot onze beschikking hebben. De woningvraag heeft o.a. te maken met op wat voor economie we inzetten (met als gevolg meer of minder arbeidsmigranten), in hoeverre we accepteren dat veel mensen in Noordwijk een tweede woning bezitten en het besef dat we door de aantrekkelijke plaats die we zijn mensen met een hoog inkomen trekken. Onze lokale woningmarkt komt hiermee onder druk te staan met als gevolg een tekort aan betaalbare (huur)woningen. De gemeente heeft hier slechts beperkt invloed op, maar D66 Noordwijk denkt dat we meer kunnen doen.

Volledig benutten van de huidige woningvoorraad

De ontwikkelingen op het gebied van wonen en ruimte gaan snel. We willen werk maken van het beter benutten van de huidige woningvoorraad. Om actie te ondernemen is behoefte aan een **herijking van de huidige woonvisie** van de gemeente Noordwijk in combinatie met een visie op het maatschappelijk vastgoed van de gemeente en het vastgoed van het maatschappelijk middenveld zoals kerken.

- Wij **bevorderen doorstroming** door regelingen zoals 'Van groot naar beter', waarbij ouderen worden gestimuleerd om naar kleinere, passende woningen te verhuizen. Dit maakt grotere gezinswoningen vrij voor jonge gezinnen. Gemeenten kunnen hierbij ondersteunen met verhuissubsidies, begeleiding en het bouwen van geschikte seniorenwoningen, met name in de buurten waar de ouderen nu wonen zodat bestaande netwerken in stand kunnen blijven. We willen **scheefwonen voorkomen** en kijken daarbij naar zowel inkomen als vermogen.
- We streven naar **voorrangsregelingen voor mensen in cruciale, uitvoerende beroepen**, zoals leraren, zorgpersoneel, technici en agenten. Deze professionals zijn essentieel voor onze samenleving, maar hebben vaak moeite om dichtbij hun werkplek een woning te vinden.
- We willen kijken of het mogelijk is een initiatief als **Stichting Huisvesting Werkende Jongeren** (Leiden) voor de Duin- en Bollenstreek te ontwikkelen.
- Om de woningmarkt toegankelijk te houden voor woningzoekenden blijft D66 Noordwijk **strijden tegen leegstand en speculatie**. We willen dat woningen beschikbaar blijven voor mensen die ze écht nodig hebben. Dit doen we o.a. door een woonplicht, opkoopbescherming en een strenge leegstandverordening.
- We **ontmoedigen het bezit van tweede huizen** (zelfbewoning is het uitgangspunt bij koop) en de permanente verhuur van woningen voor korte termijn verblijvers.
- We treden op tegen overlastgevende verkamering en huisjesmelkers, **maar maken alternatieve woonvormen mogelijk**, zoals kamergewijze verhuur, friendswoningen en hospitaverhuur. Op die manier kan eenzaamheid onder jongeren worden tegengegaan. Ook kan het samenwonen met leeftijdsgenoten sterk bijdragen aan je persoonlijke ontwikkeling.

- We zien het belang van een **gezonde private huursector** in een goed functionerende woningmarkt, maar begrijpen dat regels noodzakelijk zijn bij een overspannen woningmarkt.

Plek voor iedereen

Niet alles kan als het om wonen gaat. Het eerlijke verhaal is dat er keuzes gemaakt moeten worden. D66 Noordwijk is daar eerlijk over en neemt het volgende mee in haar afwegingen de komende jaren.

- D66 Noordwijk geeft **prioriteit aan kwetsbare groepen** bij het realiseren van woonruimte. Vanuit medemenselijkheid, vanuit landelijke en regionale verplichtingen en omdat het op de lange termijn de best renderende investering is in onze samenleving.
 - We vangen mensen op in een AZC conform de spreidingswet. We werken aan draagvlak voor vluchtelingen en een menswaardige opvang. We nemen de zorgen van inwoners serieus, maar realiseren ons ook dat het op de meeste plekken in Nederland goed gaat. Plan Einstein in Utrecht zien we als een voorbeeld om opvang tot een succes te maken.
 - We vestigen statushouders conform de opgave vanuit de provincie.
 - We huisvesten dak- en thuislozen.
 - We zorgen voor voldoende woonruimte voor spoedzoekers.
- D66 Noordwijk realiseert zich dat **arbeidsmigratie** een zeer specifieke aanpak vereist, zodat we hier als gemeenschap de vruchten van kunnen plukken en niet alleen opdraaien voor de nadelige effecten. Ook willen we voorkomen dat de arbeidsmigrant de dupe is. We bouwen daarom verder op het huidige beleid.
 - Onze eerste doelstelling is **een economie die meer waarde toevoegt en minder arbeidsmigranten met lage lonen nodig heeft**. Hier moeten we al rekening mee houden bij het verlenen van subsidies en vergunningen voor nieuwe bedrijvigheid.
 - **Short stay huisvesting zorgt er vaak voor dat arbeidsmigranten niet kunnen integreren en niet doorstromen naar een vaste baan**. Inschrijving in de BRP is moeilijk, huurcontracten zijn vaak gekoppeld aan een arbeidscontract en uitrui afdwingen van huur in woonwijken is juridisch lastig. Het bouwen van huisvesting met een woonbestemming, volgens de aanbevelingen van de commissie Roemer, is dus hard nodig.
 - **We realiseren ons dat regionale samenwerking noodzakelijk is**. Het vraagstuk rondom voldoende en goede, gecertificeerde huisvesting stopt niet bij de gemeentegrens. We kiezen voor een regionale aanpak en betrekken het bedrijfsleven (bonafide marktpartijen) daar actief bij.
 - We streven naar een **uniforme wijze van inschrijven** en koppelen daaraan de vraag over de huisvesting van arbeidsmigranten. Uitgangspunt is lokaal werken = lokaal wonen, waarbij wonen en werken op fietsafstand de voorkeur heeft. Voor het huisvesten van arbeidsmigranten geldt een vergunningsplicht en we werken aan handhaving om misstanden te voorkomen.
 - In de woonvisie is er aandacht voor een **taakstelling arbeidsmigranten**. We versnellen en vereenvoudigen vergunningstrajecten voor kansrijke locaties met aandacht voor omwonenden. Nieuwe locaties ontwikkelen we volgens de SNF+ -norm.

- **We maken zelfstandig wonen voor ouderen echt mogelijk.** We zorgen als gemeente voor passende randvoorwaarden, zodat we vitale woonvormen voor senioren kunnen realiseren. WMO en andere voorzieningen voor zorg en ondersteuning moeten aan huis goed beschikbaar zijn. Zo kunnen mensen langer zelfstandig blijven wonen in een passende woning, met de juiste zorg dichtbij. D66 Noordwijk is van mening dat als gevolg van de vergrijzing wonen voor senioren extra aandacht verdient. We hebben daarvoor de volgende plannen.
 - **We organiseren de samenwerking tussen gemeente, woningcorporaties, ontwikkelaar, beleggers, zorg- en welzijnsinstellingen en het zorgkantoor.** Bouwen aan vitale zorgzame woongemeenschappen doe je samen. Maar het is niet altijd vanzelfsprekend dat betrokken partners elkaar kennen en elkaar weten te vinden. Organiseer die samenwerking dus in de gemeente op bestuurlijk én op uitvoerend niveau.
 - **Zet de te realiseren woonzorglocaties voor ouderen op de kaart.** Om te zorgen dat die ook daadwerkelijk gerealiseerd worden, is het cruciaal dat de locaties daarvoor vastgelegd worden. Benut de kansen die er zijn in zowel de bestaande bouw, als in nieuwbouwlocaties. Kijk actief naar de mogelijkheden om Knarrenhofjes te realiseren.
 - **Leg concrete afspraken vast over toewijzing en community building.** Spreek voor ieder project tussen partijen en met (toekomstige) bewoners af wat de gewenste mix is van mensen met en zonder zorgvraag, hoe je de toewijzing organiseert en op welke manier je samen in de community investeert.
 - **Voorzie in een toegankelijke openbare ruimte.** Het aantal kwetsbare ouderen in wijken en buurten neemt toe. Dat vraagt ook om een toegankelijke openbare ruimte, waar ouderen veilig kunnen bewegen en waar zij, ook met bijvoorbeeld dementie, de weg kunnen vinden.
 - **Beleg wonen en zorg bij één (coördinerend) wethouder.** De realisatie van zorgzame gemeenschappen vraagt betrokkenheid van meerdere gemeentelijke domeinen. Denk aan sociaal domein, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting/wonen en openbare ruimte. In diverse gemeenten zijn er wethouders met wonen én zorg/welzijn in één portefeuille. Dit vergroot de slagkracht in de uitvoering.
- **We investeren in leefbare buurten.** We versterken de leefbaarheid op straatniveau met structurele inzet van toezicht, onderhoud en sociale initiatieven. We zorgen voor een schone, hele en veilige leefomgeving als minimale basis. Ook in Noordwijk is er een kloof tussen arm en rijk. We managen de mix van woningen in buurten actief. De een heeft de ander nodig in sociaal vitale buurten.
 - We intensiveren de **samenwerking met welzijnsorganisaties en wijkverenigingen** en geven deze meerjarige financiering, zodat zij structureel kunnen werken aan sterke, zorgzame gemeenschappen. Alleen met voldoende zekerheid en middelen kunnen zij langjarige plannen maken en hun rol duurzaam invullen.
 - We **ondersteunen ontmoetingsplekken in de wijk.** We faciliteren laagdrempelige, fysieke ontmoetingsplekken voor bewoners i.s.m. wijkverenigingen en welzijn. Dit versterkt de sociale samenhang, voorkomt eenzaamheid en bevordert participatie in de wijk.
- D66 Noordwijk wil kijken of het mogelijk is **ruimte te maken voor inwonersinitiatieven en burgercollectieven** zoals woongemeenschappen en wooncoöperaties. Dit kan bijvoorbeeld door gebieden in het omgevingsplan te bestemmen voor coöperatief wonen, erfpacht voor hen mogelijk te maken, de huisvestingsverordening aan te passen (zodat de coöperatie zelf woningen kan toewijzen) en steun te bieden aan initiatieven.

De juiste randvoorwaarden voor bouwen

Het gaat er niet alleen om dat je bouwt, maar ook waar je bouwt en hoe je bouwt. D66 Noordwijk wil **bouwen op een manier die toekomstbestendig is, duurzaam en de sociale samenhang bevordert.**

- We ondertekenen als gemeente het **convenant SEB (Schoon en Emissieloos Bouwen)** en volgen de routekaart SEB voor de transitie naar emissieloze bouwplaatsen. We verkiezen verduurzamen boven nieuwbouw, experimenteren met biobased en modulaire bouw, zetten in op circulariteit en duurzame energie en bouwen energieneutraal of beter.
- Om meer woningen in een klein gebied te realiseren, ziet D66 Noordwijk **inbreiden (bouwen binnen de bebouwde kom) en hoogbouw/optoppen** als een optie. Wij stimuleren stedelijke dichtheid en duurzaam vervoer door woningen te bouwen met lage parkeernormen en een focus op goed openbaar vervoer en goede fietsnetwerken. Dit vermindert de noodzaak van autobezit. Nieuwe woongebieden worden goed geïntegreerd met bestaande infrastructuur en voorzien van voldoende groen en sociale voorzieningen. Wij maken optimaal gebruik van bestaande bebouwing door extra verdiepingen toe te voegen aan bestaande gebouwen passend binnen de stedenbouwkundige visie van de gemeente.
- **We betrekken omwonenden en betrokkenen vanaf het allereerste begin bij projecten.** We werken vanaf de initiatieffase samen om gezamenlijke doelen op het gebied van kwaliteit, betaalbaarheid en duurzaamheid te realiseren. We betrekken naast de initiatiefnemers ook derden op tijd bij ontwikkeling, zodat omwonenden later geen protest aantekenen en we eventueel samenbouw kunnen realiseren met andere organisaties zoals scholen en verenigingen. We doen dit vanuit de wettelijke kaders van de omgevingswet, maar ook door de inzet van projectambtenaren die de omgeving kennen en omwonenden weten mee te nemen in een plan.
- **We zorgen voor voldoende ambtelijke capaciteit,** zodat ambtenaren vergunningaanvragen tijdig en zorgvuldig behandelen. We zetten in op ambtenaren met ervaring op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw, die in teams voor langere tijd aan de gemeente verbonden zijn, zodat ze op de hoogte zijn van de lokale situatie. Dit kan het verschil maken in het al dan niet realiseren van bouwprojecten en de doorlooptijd.
- We zetten ons in voor een **actieve grondpolitiek en lobbyen landelijk** voor een objectsubsidie betaalbaar wonen, belasting op langdurig onbebouwde, bouwrijpe grond en een planbatenheffing.
- **We versnellen sociale woningbouw op eigen gronden.** We benutten gemeentelijke gronden voor de bouw van kwalitatief goede sociale huurwoningen en zetten stevig in op realisatie, niet alleen op papier maar ook in uitvoering met aandacht voor industrieel bouwen. Aangekochte locaties aan de Schoolstraat/Harlekin worden op zo kort mogelijke termijn ontwikkeld. We willen **Bronsgeest** volledig bebouwen met minimaal 660 woningen, waarbij we pleiten voor een groot deel sociale woningen op de goedkope gemeentegrond. We willen de locatie Achterweg verder ontwikkelen met oog voor tijdelijke woningbouw sportvoorzieningen, volkstuinten en bedrijven in een hogere milieucategorie. We pleiten voor een **landschappelijk open middengebied** tussen Zee en Binnen en onderzoeken de bouw mogelijkheden in Vinkeveld-Zuid. We willen het plan voor gepaste woningbouw op het Jan Kroonsplein in combinatie met ondergronds parkeren versnellen. We onderzoeken de mogelijkheid van een ondergrondse parkeerplaats naast het gemeentehuis in combinatie met woningbouw. We willen vooruitgang boeken op het dossier Bronckhorststraat/Raadhuisstraat/Kerkstraat door in te zetten op ondergronds parkeren en eventueel een woonbestemming.

- We bouwen bij voorkeur in overeenstemming met provinciaal ruimtelijk beleid teneinde proceduretijd te bekorten en (zinloze) bestuurlijke drukte te voorkomen. D66 Noordwijk versterkt via D66 het contact met de provincie en landelijk om de gewenste resultaten voor Noordwijk te halen.

Openbare ruimte, kleinschaligheid en het open karakter van ons buitengebied

D66 Noordwijk staat voor natuur, milieu, gezondheid en welzijn. De vaak zachte waarden als rust, ruimte, luchtkwaliteit en biodiversiteit zijn uiteindelijk belangrijker voor de meeste mensen dan nog een distributiehof of weer een nieuwe rondweg. We zijn daarbij niet bang om scherpe keuzes te maken en ambitieuze en strikte regels op te nemen in omgevingsplannen en het PLGDG.

- D66 Noordwijk is voorstander van zoveel mogelijk binnenstedelijk bouwen en verdichten rond knooppunten. Maar we willen ook buitenstedelijk bouwen als het niet anders kan. Voor D66 Noordwijk geldt dat daar wel strikte voorwaarden voor moeten gelden. **Buitenstedelijk bouwen dient hand in hand te gaan met:**
 - Geen verstedelijking in natuurgebieden;
 - Alleen toekomstbestendige bouw (klimaatadaptief, energieneutraal, circulair, en natuurinclusief);
 - Goede bereikbaarheid via reeds aanwezig openbaar vervoer en via bestaande hoofdwegenstructuur;
 - Een goed voorzieningenniveau in de nieuwe wijken vanaf dag 1 (onderwijs, gezondheidszorg, cultuur, groen/parken);
 - Ruimte voor economie en werkgelegenheid in het betreffende gebied;
 - Maatschappelijk draagvlak en participatie.
- Voor **niet economisch levensvatbare of onbebouwbare grond** zijn we voorstander van vitale moestuinverenigingen of stroken voor het verbouwen van biologische groente en fruit, zoals NoordWIJde. We zijn coulant bij handhaving als er in het verleden verzuimd is dit goed te doen.
- We **beschermen wijken** met een unieke landschappelijke en architectonische structuur.
- We maken **schoonheid / esthetiek** expliciet onderdeel van de inrichting van de openbare ruimte. We realiseren ons dat de kwaliteit van de openbare ruimte een grote invloed heeft op de beleving van bewoners en bezoekers van onze gemeente. Landschapsarchitecten en stedenbouwkundige moeten standaard meedenken bij het zorgvuldig ontwerpen van deze ruimte. Dat betekent minder verkeersborden, minder zwarte plastic paaltjes, minder commerciële reclame, verbeteren van de Beeldende Kunst in de openbare ruimte (BKOR) en het actief aanpakken en afschermen van verpauperde plekken.
- We **beschermen de publieke ruimte** en investeren in gratis ontmoeting door speeltuinen, zitplekken (o.a. op wandelroutes tussen woonkernen voor senioren) en openbare sportvoorzieningen.

Blijven werken aan veiligheid

Blijven werken aan veiligheid

Veiligheid is in onze samenleving bijna een vanzelfsprekendheid. Nog nooit leefden we in een maatschappij met zo'n beperkt risico. Dat wil echter niet zeggen dat inwoners dit altijd zo voelen en het geldt ook niet voor alle groepen inwoners in gelijke mate. Daarnaast hebben we te maken met nieuwe dreigingen. Daarom houdt D66 Noordwijk de gemeente scherp op veiligheidsgebied, ook digitaal (zie ook Extra aandacht 1 De digitale samenleving, pagina 51).

We zijn pas echt veilig als iedereen veilig is

We zijn pas een echt veilige gemeenschap als iedereen veilig is en zich veilig voelt. Zover zijn we nog niet en daarom wil D66 Noordwijk dit thema de komende vier jaar op de volgende manieren agenderen.

- D66 staat voor een veilige en weerbare samenleving. **De Veiligheidsregio Hollands Midden** is daarbij een onmisbare partner. In een snel veranderende wereld met bijbehorende nieuwe dreigingen is een wendbare organisatie nodig. De veiligheidsregio moet daarom kunnen bouwen op een solide financiële basis. Daarnaast werken we samen met de landelijke overheid om bewustwording en paraatheid van burgers te vergroten rond calamiteiten.
- We geven **extra aandacht** aan (telefonische) babbeltrucs of bezoeken van nepagenten aan de deur bij **ouderen en kwetsbare mensen**.
- We zorgen ervoor dat de **pandemische paraatheid** van Noordwijk optimaal is met een goed communicatieplan en doorleefde oefenprotocollen i.s.m. de regio en het Rijk.
- D66 Noordwijk wil **meer aandacht voor femicide en de bescherming van vrouwen**. Huiselijk geweld is een urgent probleem dat vaak verborgen blijft, maar grote gevolgen heeft voor slachtoffers, hun omgeving en de samenleving. We vinden dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het signaleren, voorkomen en aanpakken van huiselijk geweld door een samenhangende en effectieve aanpak te ontwikkelen. Dit willen we doen op de volgende wijze:
 - **Vroege signalering en preventie** zijn cruciaal. Dit begint met voorlichting aan scholen, zorgprofessionals en buurtteams om signalen van huiselijk geweld eerder te herkennen.
 - Daarnaast moeten er **laagdrempelige meldpunten** zijn waar slachtoffers en omstanders veilig hun zorgen kunnen delen. Medewerkers van Veilig Thuis moeten getraind zijn om culturele verschillen te herkennen en melder en verdachte vanaf het begin volledig apart te benaderen.
 - We werken met een **trauma-sensitieve aanpak** en zorgen dat er iemand is die het slachtoffer kan helpen met het regelen van praktische zaken.
 - Ook wil D66 Noordwijk regionaal zorgen voor **voldoende plekken in blijf van mijn lijfhuizen en (psychische) hulp** voor kinderen en partners die dit treft.
- We gaan met voetbalverenigingen in gesprek om te **stoppen met koppen** bij de jeugd op advies van de landelijke sportraad.
- We motiveren i.s.m. dierenartsen **inwoners met een hond deel te nemen** aan een cursus voor honden om overlast te beperken.

- **Jeugdcriminaliteit en overlast aanpakken.** Wij investeren in jeugdwerkers, buurthuizen en sportfaciliteiten om jongeren een positieve invulling van hun tijd te geven en overlast tegen te gaan. De gemeente kan hierbij samenwerken met scholen en sportverenigingen om dit aanbod verder te versterken. Een actieve aanpak van leerplicht en schoolverzuim is hierbij essentieel. D66 Noordwijk wil dat de gemeente samen met scholen, ouders en jeugdzorg vroegtijdig ingrijpt wanneer jongeren wegblijven van school of dreigen uit te vallen. Door hen actief te begeleiden en te ondersteunen, voorkomen wij dat zij in een negatieve spiraal terechtkomen.
- **Buurtinitiatieven ondersteunen.** Wij betrekken buurtbewoners actief bij het verbeteren van hun wijk door buurtinitiatieven, buurtwachten en samenwerkingsverbanden met de politie te ondersteunen. Dit bevordert niet alleen de veiligheid, maar versterkt ook de betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving. D66 Noordwijk wil dat de gemeente dit faciliteert door via wijkverenigingen trainingen te organiseren voor buurtvrijwilligers. We leren van initiatieven in andere gemeenten, zoals 'Buurt Bestuurt' in Rotterdam.
- D66 Noordwijk zorgt voor **goed verlichte straten, een schone openbare ruimte en goed onderhouden parken.** Deze elementen vergroten niet alleen de veiligheid, maar maken wijken en buurten ook aantrekkelijker en leefbaarder. We willen investeren in slimme verlichting, regelmatige schoonmaak en een inrichting van de openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en beweging. We nemen het vrouwelijke perspectief bij ontwerp van wijken en infrastructuur expliciet mee. De behoefte aan hangplekken voor meisjes wordt onderzocht. De gemeente moet burgerinitiatieven ondersteunen die gericht zijn op het onderhoud van groenvoorzieningen.
- We **onderschrijven het manifest demonstratierecht** en implementeren mogelijke verbeteringen, zodat iedereen die in die gemeente wil demonstreren op een eenvoudige manier gebruik kan maken van het demonstratierecht.
- We zorgen voor een **duidelijke lokale handleiding rondom de bestaande juridische en praktische middelen tegen onrechtmatige online uitingen.** We zien af van repressieve experimenten op bestuurlijk niveau, zoals online gebiedsverboden en communicatieverboden.
- D66 Noordwijk draagt ondubbelzinnig uit dat het discriminatieverbod geen ruimte laat voor ras, huidskleur, etniciteit, nationale afkomst, religie en andere afkomstgerelateerde gegevens bij risicoprofilering, ook niet in combinatie met andere kenmerken. **We willen dat de gemeente haar werkwijze altijd toetst aan het discriminatieverbod** ter voorkoming van zowel directe als indirecte discriminatie. We nemen dit op in een bindende richtlijn.
- D66 Noordwijk wil meer **aandacht voor vrijwilligersorganisaties en publieke initiatieven** op het gebied van veiligheid. Preventie, een goede voorbereiding en hulp bij grote calamiteiten kunnen onze hulpdiensten niet alleen realiseren. Samenwerking met inwoners is noodzakelijk. Het is daarom goed hierover van tevoren afspraken te maken en dit te borgen, bijvoorbeeld met een organisatie als de NRB.
- D66 Noordwijk zet als sluitstuk in op **handhaving door BOA's** voor het verbeteren van de leefomgeving. Zij controleren op overlast in parken en op straat, op afval, geluidsoverlast, stank, rook, uitwerpselen, seksuele intimidatie en verkeersveiligheid. Verbetering van de handhaving valt of staat met een goede rapportage en vervolgens aanpak van de onderliggende oorzaken.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit zet lokale gemeenschappen onder druk en ondermijnt het vertrouwen in de rechtsstaat. Dit gaat vaak sluipenderwijs en verdient continue aandacht.

- D66 Noordwijk wil dat de gemeente stevig optreedt tegen criminele activiteiten die zich verschuilen achter legale structuren, zoals witwassen, drugshandel en illegale arbeid. Dit vraagt om een **geïntegreerde aanpak** waarin toezicht, handhaving en samenwerking centraal staan. We versterken de samenwerking met politie, justitie en andere overheden om signalen van ondermijning vroegtijdig te herkennen en aan te pakken.
- Daarnaast zet D66 Noordwijk in op het vergroten van **bewustwording** bij inwoners, ambtenaren en ondernemers om criminele praktijken eerder te kunnen signaleren en melden.
- D66 Noordwijk wil **extra aandacht voor bestuurlijke integriteit en ondermijning** met betrekking tot de positie van raadsleden en wethouders. In het verlengde van de landelijke aanpak 'Weerbaar bestuur' wordt een agressieprotocol ter ondersteuning van wethouders en raadsleden opgesteld.

Mobiliteit verbeteren

Mobiliteit verbeteren

De individuele vrijheid om je te verplaatsen heeft gevolgen voor anderen. De weg, het fietspad, de stoep of de spoorbaan die je gebruikt vragen fysieke ruimte. De auto's, scooters en treinen die er op rijden veroorzaken geluid of uitstoot, belemmeren het uitzicht of maken de openbare ruimte onveilig. De vrijheid van de een heeft dus altijd gevolgen voor anderen en voor onze samenleving als geheel. Mobiliteitsbeleid op gemeentelijk gebied vraagt daarom een goede afweging van verschillende en soms uiteenlopende belangen, zoals schone lucht, verkeersveiligheid, economie, sociale cohesie of natuurbehoud. Alleen door een goede afweging kunnen we de kansen én de gevolgen van mobiliteit zo goed mogelijk optimaliseren.

Verkeersveiligheid

De **meest kwetsbare verkeersdeelnemers verdienen de meeste bescherming**. D66 Noordwijk zet dit perspectief centraal als het gaat om verkeersveiligheid in ons dorp.

- **Kinderen vanaf 8 jaar moeten zelfstandig van hun huis naar hun basisschool** en weer terug kunnen. Onze wegen moeten daarop ingericht worden. Rond alle basisscholen creëren we schoolstraten en auto te gast wegen. De schoolzones worden groter. Rondom scholen geldt standaard 15 km per uur. We combineren dit met de educatie van kinderen over verkeersveiligheid, ook op de middelbare school.
- We hebben **aandacht voor een vrouwvriendelijke inrichting** van fietspaden, pleinen en wandelpaden/stoepen.
- We gaan met het Openbaar Ministerie **in gesprek over de plek voor flitspalen**, zodat ze komen te staan waar ze de verkeersveiligheid bevorderen en niet op de plaats waar ze het meeste geld opleveren.

Op een andere manier kijken naar mobiliteit

D66 Noordwijk hanteert een tweetal uitgangspunten als het gaat om mobiliteitsbeleid; **de 5 principes van de rechtvaardige straat**⁵ en het **STOMP-ordeningsprincipe**⁶. Vanuit dat perspectief kijken we naar de keuzes die we maken op het gebied van mobiliteit. We werken dit gefaseerd en geprioriteerd uit op basis van data (ongevallen, bezetting, reismotief). Aan de hand daarvan komen we tot de volgende uitgangspunten.

Voetgangers moeten:

- Kunnen oversteken zonder stress.
- Een stoep hebben om vrij te kunnen lopen; zonder obstakels.
- Een goed alternatief hebben als er gewerkt wordt aan de weg.
- OV-haltes moeiteloos bereiken.
- Ruimte hebben om te slenteren, te ontmoeten en te spelen in onthaaste straten met lage snelheden.
- Zonder stoep ervan uit kunnen gaan dat het om een woonerf gaat
- Geprioriteerd worden bij verkeerslichten op kruispunten.

⁵ <https://www.derechtvaardigestraat.nl/>

⁶ <https://www.goudappel.nl/nl/themas/nieuwe-mobiliteit/stomp>

Voor fietsers willen we:

- Invoering van een maximumsnelheid van 30 km/u op straten zonder vrij liggend fietspad.
- Verbreding van fietspaden tot minstens de CROW-normen.
- Extra maatregelen bij gevaarlijke kruisingen en rotondes.
- Extra aandacht voor veilige routes naar de scholen en sportcomplexen en winkelcentra.
- Strengere handhaving bij verkeersovertredingen. Uitbreiden bevoegdheden BOA's, zodat die hier een rol in kunnen krijgen.
- Ontmoediging autoverkeer binnen de kernen, stimuleren alternatieven, zoals eigen-/deelfietsen, toeristenpendel en goede fietsenstallingen.
- Prioriteit bij verkeerslichten op kruispunten.
- Fietssnelwegen naar andere plekken in de regio.

Daarnaast pleiten we voor de **aanpak van deze knelpunten in de vier kernen:**

Noordwijk aan Zee

- Aanpassen van de Duinweg vanaf rotonde tot aan het kruispunt Duinweg-Nieuwe Zeeweg.
- Een deels autovrije Koningin Wilhelmina Boulevard in de zomer.
- Autoverkeer in de kuststrook en de oplopende parkeerbehoefte aanpakken.
- Schone en gladde fietspaden in de duinen.
- Herinrichting Astridboulevard met duidelijke fietspaden.

Noordwijk-Binnen

- We willen de inrichting T-splitsing voor gemeentehuis Raadhuisstraat/H. Geestweg verbeteren o.a. door wildparkeren langs het Jeroensplein onmogelijk te maken.
- Aanpakken doorgaande route Schiestraat-H. Geestweg-Raadhuisstraat-Zeestraat.
- De kruisingen Voorstraat / H. Geestweg en Douzastraat / Lindenhofstraat moeten veiliger.

Noordwijkerhout

- Inrichting Victoriberg vanaf bibliotheek t/m rotonde Victoriberg-Schulpweg-Gooweg-Van der Weydenlaan.
- Leidsevaart fietsvriendelijke inrichten.
- Onderhoud en verbreding fietspaden.

De Zilk

- Verbeteren weginrichting Zilkerduinweg (kern De Zilk).
- Veiliger maken brug Beeklaan.
- Aandacht inrichting Ruigenhoekerweg-Oosterduinen, af-/oprit N206, rotonde Ruigenhoekerweg-Herenweg-Delfweg-Zilkerduinweg

Onze inzet voor openbaar vervoer

Snel OV is noodzakelijk: **je moet ook zonder auto kunnen deelnemen aan activiteiten binnen de dorpskernen en regio zonder gehinderd te worden door te lange reistijden.** Een goed voorbeeld is de nieuwe snelle buslijn 23 over de N206 die in lijn is met een eerder voorstel van D66 Noordwijk.

- We willen de reistijd tussen Noordwijkerhout en Sassenheim Station van de huidige ± 27 min terug te brengen tot ± 15 minuten. Dat kan door de route van lijn 57 te verleggen, zodanig dat deze van Noordwijkerhout gericht naar dit station gaat en daarna in hoofdpunten weer aansluit op de huidige 57-route zonder dat de rit meer tijd neemt.
- Ook stellen wij voor om de **OV-reistijd tussen Noordwijkerhout, Noordwijk Zee en Noordwijk Binnen terug te brengen tot ± 10 minuten (nu is dat ± 30 minuten).** D66 Noordwijk wil dat de fusie meer wordt dan een administratieve maatregel en dat men elkaar ook zonder auto makkelijk over en weer kan ontmoeten en gebruik kan maken van winkels, voorzieningen en het strand. Ook zal dit de parkeerdruk verminderen, omdat men in plaats van de eigen auto (met parkeren) voor goed OV kan kiezen. Dit kan door de routes van huidige lijnen 20 en 21 in samenhang zodanig te herzien dat een ervan doorloopt tot Noordwijkerhout en eventueel een aparte dienst in te zetten.

Uitgangspunten Mobility as a service (MaaS)

In lijn met de ideeën vanuit Holland Rijnland willen we initiatieven met deelauto's en deelfietsen ondersteunen op plekken en op momenten dat dit rendabel kan. In ons streven naar een autoluw dorp met minder auto's op straat **is delen het nieuwe bezitten.**

De auto is niet leidend, maar blijft wel belangrijk.

- De autowegen tussen Noordwijk en de stedelijke omgeving zijn uitstekend, maar kan nog beter met de **aansluiting van de Beeklaan op de noordelijke richting van de N206.** We twijfelen echter of de kosten van een investering in een fly-over opwegen tegen de baten. We wachten de onderbouwing van dit voorstel af.
- Schone, duurzame en veilige bevoorrading van winkels, kantoren, consumenten, horeca en bouwlocaties vraagt om **bundeling en de inzet van de juiste voertuigen. Het instellen van een zero-emissiezone** onder de juiste voorwaarden en geharmoniseerde afspraken met voldoende aandacht voor uitzonderingen voor specifieke doelgroepen dragen hieraan bij.
- Bij gebiedsontwikkeling nemen we de **rol van logistiek direct mee in de plannen** (net zoals bij personenmobiliteit). We reserveren ruimte voor laad-, los- en parkeerplekken voor logistiek, pakketkluizen, buurthubs voor pakketten en routes voor voertuigen.
- We zorgen **in autoluwe gebieden voor uitzonderingen of speciale venstertijden voor (duurzame) logistiek.** We houden bij de inrichting ook rekening met de gewenste efficiëntie van één groot vrachtvoertuig, want één vrachtauto staat gelijk aan meerdere kleine voertuigen.
- We maken werk van **wijkhubs voor auto's** en verlagen waar mogelijk de parkeernorm om alternatief vervoer aantrekkelijker te maken.
- Mensen die van buiten Noordwijk komen, parkeren zo veel mogelijk in een parkeergarage of **reizen met het openbaar vervoer naar ons dorp en de boulevard.**
- We pleiten voor zo groot en diep mogelijke, ondergrondse parkeergarages onder het Palaceplein, Vuurtorenplein en Wantveld.

Vervoersarmoede

In het mobiliteitsbeleid vragen we extra aandacht voor het **verminderen van vervoerarmoede**. Helaas zijn de kansen voor bereikbaarheid van voorzieningen in onze samenleving ongelijk verdeeld. Niet voor iedereen is mobiliteit even beschikbaar, betaalbaar en toegankelijk. Voor D66 Noordwijk is het belangrijk om deze beperkingen op te lossen. Op die manier kan mobiliteit bijdragen aan het bestrijden van kansenongelijkheid.

- We geven **financiële ondersteuning om met het openbaar vervoer te kunnen reizen** aan doelgroepen binnen lagere sociaaleconomische inkomensgroepen.
- **Het gebruik van de auto blijft mogelijk en betaalbaar voor mensen die hiervan afhankelijk zijn**, door bijvoorbeeld lagere parkeertarieven voor zorgmedewerkers, vakmensen en mensen met een beperking.
- **We stimuleren als gemeente vrijwilligersvervoer**, zoals Automaatje en de TukTuk als aanvulling op bestaande OV-verbindingen en doelgroepenvervoer.

Werken en ondernemen in Noordwijk

Werken en ondernemen in Noordwijk

Ondersteuning van onze lokale economie moet bijdragen aan andere opgaven waar de gemeente voor staat. Noordwijk moet werken aan een *Impact Economie*, waarin brede welvaart centraal staat. We zetten in op een innovatieve, vitale economie met extra aandacht voor ruimtevaart, greenport, kuuroord en het ondernemersklimaat voor onze middenstand.

Een vitale en innovatieve economie

Vooruitzien is investeren in de verdien capaciteit van morgen. Dat doet D66 Noordwijk door te investeren in onderwijs, maar ook door in te zetten op bedrijvigheid met toekomst.

- We **ondersteunen pilotprojecten om duurzame innovaties zichtbaar en aantrekkelijk te maken.** We maken hierbij optimaal gebruik van de Europese fondsen die hiervoor beschikbaar zijn zoals EFRO en ESF+.
- We **ondersteunen de verdere ontwikkeling van Space Campus**, waarbij o.a. een goede aansluiting op het elektranet noodzakelijk is. ESA ESTEC heeft met duizenden kennisintensieve banen en meer dan 125.000 zakelijke bezoekers per jaar een grote economische impact. Space-expo is een waardevolle toeristische trekker die sterker met de gemeente Noordwijk verbonden kan worden.
- We realiseren ons dat we op dit gebied kwetsbaar zijn en afhankelijk van landelijke medewerking. **D66 Noordwijk zal ook landelijk pleiten voor meer geld voor ruimtevaart** om de ontwikkeling op dit gebied voor onze gemeente veilig te stellen.
- We **ondersteunen ondernemers met een wens om een keurmerk duurzaamheid te behalen.**
- We zetten in op kwalitatieve groei van bedrijventerreinen. Duurzame, vitale bedrijventerreinen met hoogwaardige werkgelegenheid waar ondernemers elkaar versterken. Wij faciliteren het delen van grondstoffen en afvalstromen en investeren in infrastructuur voor hergebruik en recycling.
- **We geven lokale en sociale ondernemers een eerlijke kans bij overheidsopdrachten.** Omdat onze lokale en sociale mkb'ers een enorme bijdrage leveren aan een leefbare en toekomstbestendige economie, waarin iedereen mee kan doen.

Greenport

Onze grond is de basis voor de Greenport, maar het knelt in onze regio. Natuur, woningbouw, bedrijventerreinen, energietransitie, vervoer, bollenteelt en weiland beconcurreren elkaar om ruimte.

- D66 Noordwijk zet in op **innovatie en een hoge toegevoegde waarde per hectare.** Ruimtegebrek en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid vragen een koers gericht op kwaliteit en minder op kwantiteit.
- Zonder verbinding tussen teelt en bebouwing kan de open ruimte verdwijnen. **Het is belangrijk dat er ruimte blijft voor modernisering en uitbreiding van de overblijvende bedrijven.** De bestaande maatwerkprocedure werkt op papier goed, maar moet in de praktijk sneller en beter werken. De kwekerijen moeten ook in staat zijn om bollen buiten dit teeltgebied te verwerken.
- We staan open voor **nevenactiviteiten als onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering**, zoals agrarische recreatie.

- **Veehouderij en graslanden** geven extra kleur aan de regio en verdienen bestaanszekerheid. De veehouderij in de Duin- en Bollenstreek heeft een biodivers extensief karakter op blijvend grasland met koeien in de wei, weidevogels en streekproducten dicht bij de consument.
- In de streek liggen diverse grote percelen met de bestemming 'bollenteelt', die al jarenlang niet meer worden benut voor daadwerkelijke bloembollenteelt. Hoewel er juridisch gezien geen plicht is om agrarisch land actief te gebruiken, **is het van belang dat de gemeente beleidsmatig stelling neemt tegen deze vorm van strategisch leegstandbeheer** en deze gronden derhalve ook feitelijk onderdeel te laten zijn van het bloembollencomplex.
- De PLGDG zal verwerkt moeten worden in de omgevingsvisies van de Bollengemeenten. Het is belangrijk dat er **gelijk speelveld is voor ondernemers in iedere afzonderlijke gemeente**.

Gunstig vestigings- en ondernemersklimaat voor ons MKB

Het MKB is de motor van onze lokale economie. Ze zorgen voor werkgelegenheid, brengen levendigheid in onze kernen, sponsoren onze verenigingen en staan in verbinding met onze inwoners. D66 Noordwijk steunt het Noordwijkse MKB, maar waakt ervoor zich teveel met het bedrijfsleven te bemoeien (naar goed liberale traditie).

- **Laat de ondernemer ondernemen.** D66 Noordwijk wil de regeldruk voor ondernemers verminderen door bureaucratie te beperken en procedures eenvoudiger en sneller te maken met duidelijke, werkbare regels. Zo krijgen bedrijven meer ruimte om te innoveren en te groeien. Structurele, goed georganiseerde samenwerking en overleg tussen ondernemers en de gemeente is de norm. We werken met één ondernemersloket, het liefst voor de regio.
- **Ondernemers die impact maken kunnen rekenen op de steun van D66 Noordwijk** met op maat gesneden subsidies en ondersteuning voor duurzame lokale initiatieven. We ondersteunen ondernemers die werk willen maken van hergebruik, reparatie, vermindering van grondstoffenverbruik en energiebesparing en daarmee circulaire en duurzame bedrijfsmodellen omarmen. We ondersteunen bedrijven die bijdragen aan klimaatdoelen, zoals op het gebied van energiebesparing, hernieuwbare energie en circulaire economie. Voorwaarde voor ondersteuning is altijd een meetbare output en geen wensdenken.
- We willen duidelijkheid over het rendement van ontwikkelaars waar we mee samenwerken. Dit is nodig om totale business case voor de gemeente helder te krijgen. **Rendement op wonen mag begrensd worden**, omdat dit uiteindelijk ten koste gaat van de samenleving.
- **Sekswerkers werken zoveel mogelijk in veiligheid en autonomie in de gemeente.** De gemeente neemt afscheid van criminaliserende regels en maakt thuiswerken mogelijk in de Algemene Plaatselijke Verordening en omgevingsplannen. Dit betekent dat sekswerkers bij misstanden naar de politie kunnen gaan, dat ze niet meer het risico lopen om hun huis uitgezet te worden en dat hun beroep zo normaal is als een kapper aan huis. We sluiten hierbij aan bij de landelijke leidraad.
- **We zijn geen voorstander van een coffeeshop in Noordwijk**, maar realiseren ons ook dat het huidige beleid dubbel is en risico's en nadelen met zich meebrengt. Wij zullen een eventueel voorstel op dit gebied op haar merites beoordelen.

- **We stimuleren nauwe samenwerking tussen bedrijven, Provalu en onderwijsinstellingen** om stages, traineeships en praktijkprojecten te faciliteren. Hierdoor verbeteren jongeren hun aansluiting op de arbeidsmarkt en profiteren bedrijven van nieuw talent en innovatieve ideeën. Wij willen dat de gemeente bemiddelt tussen scholen en ondernemers om deze initiatieven verder te versterken.
- **Beperken van leegstand in winkelgebieden.** D66 Noordwijk investeert in de dorpscentra als kloppend hart van de gemeente. Het centrum is de plek waar economie, ontmoeting en beleving samenkomen. Wij zorgen voor:
 - **Goede bereikbaarheid en veiligheid;**
 - **Een groene, schone, goed onderhouden en sociaal veilige openbare ruimte.** We stimuleren lokale initiatieven zoals investeringen in een herkenbare en gastvrije uitstraling die ondernemers verbindt, gevelgroen, evenementen en goede voorzieningen in de openbare ruimte (bankjes, prullenbakken).
 - We werken aan een structurele **samenwerking met economische sleutelspelers** in de lokale winkelgebieden.
 - **D66 Noordwijk pleit voor flexibele huurcontracten en staat open voor pop-up winkels** om leegstand in winkelgebieden tegen te gaan. We bevorderen een divers winkelaanbod dat aansluit bij de behoeften van bewoners en bezoekers. In winkels zijn ook andere functies mogelijk (horeca, zorg, cultuur etc.).
 - We werken met een **passend en kwalitatief goed evenementenbeleid** met een lage drempel.
 - **We verbinden ondernemerschap, gastvrijheid en leefbaarheid.** Retail, horeca, cultuur, toerisme, ruimtevaart en sport versterken elkaar en helpen Noordwijk en haar inwoners verder. Er is ruimte voor maatschappelijke functies in het centrum die publiek aantrekken, zoals culturele initiatieven, zorgfaciliteiten, de bibliotheek en een publieksbalie van de gemeente. Dit draagt bij aan de leefbaarheid van het centrum. Bij een bewezen positieve impact moet er flexibiliteit zijn in omgevings- en bestemmingsplannen, bij vergunningverlening en in algemeen beleid zodat ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Jaarrond toerisme en recreatie, strand en kuuroord

Toerisme en recreatie zijn een krachtig middel om Noordwijk aantrekkelijk, gezond en economisch veerkrachtig te houden. Inwoners profiteren daar direct van door werkgelegenheid, voorzieningen en de kwaliteit van onze leefomgeving. De ligging van ons dorp is een *unique selling point*, maar we kunnen er niet vanuit gaan dat dit ons altijd aantrekkelijk houdt voor potentiële gasten. Daarom wil D66 Noordwijk gericht de kwaliteit van ons aanbod verbeteren.

- We faciliteren concrete invulling van **kuuroord Noordwijk / Noordwijk Heilzame badplaats** door in te zetten op initiatieven op het gebied van natuur, gezondheid en cultuur. Op deze manier verhogen we de jaarrond aantrekkingskracht van ons dorp. We ondersteunen een mogelijk initiatief om het Azzurro-complex uit te breiden met kuuroordvoorzieningen op de plaats van de huidige tennisbanen.
- We **blijven investeren in zichtbaarheid, imago en fysieke toegankelijkheid**. Zo trekken we meer waardevolle bezoekers en versterken we onze reputatie. We doen dit met oog voor het evenwicht tussen natuur, rust, economische vitaliteit en sociale cohesie.
- **Er is geen plek op strand voor extra permanente paviljoens**. We beperken de geluidsoverlast van strandtenten en zien streng toe op de ruimte die ze gebruiken. De pacht voor strandtenten moet omzetgerelateerd worden.
- We houden de bestaande hotelcapaciteit overeind en zien mogelijkheden voor een verdere **groei van hotelkamers/vakantieappartementen in het middensegment**. We denken daarbij met name aan de omgeving rond het Vuurtorenplein. We zijn geen voorstander van een onbeperkte groei van vakantieparken.
- **We pleiten voor meer openbare toiletten op drukke plekken**. Dit kan op een mooie, aantrekkelijke wijze, zoals in Japan. We motiveren ondernemers om laagdrempelig toiletgelegenheid aan te bieden.

Goed onderwijs is de basis

Goed onderwijs is de basis

Goed onderwijs heeft veel positieve effecten en is haar investering meer dan waard. Veel is afhankelijk van wat er landelijk besloten wordt, maar ook de gemeente kan een bijdrage leveren door het onderwijs in Noordwijk (PO, VO en volwasseneducatie) te verbinden met de lokale gemeenschap en de juiste keuzes te maken rond onderwijshuisvesting.

De bijdrage van de gemeente aan onderwijs

De gemeente moet het onderwijs in ons dorp stimuleren om de verbinding te zoeken met lokale organisaties en waar mogelijk daarbij ondersteunen. D66 Noordwijk zet zich in voor:

- **Gelijke kansen met een rijke schooldag.** We motiveren Noordwijkse basisscholen te werken vanuit het principe 'school en omgeving', met name in kwetsbare wijken. We willen dat kinderen op school en tijdens de buitenschoolse opvang in aanraking komen met sport, cultuur, muziek, natuur en toegang hebben tot huiswerkbegeleiding. De samenwerking met culturele organisaties en sportverenigingen in Noordwijk wordt gestimuleerd. We bevorderen vroeg- en voorschoolse educatie voor kwetsbare groepen en starten een zomerschool in Noordwijk. De uitgebreide schooldag is goed voor de ontwikkeling van kinderen, bevordert de kansengelijkheid en ontzorgt ouders.
- **Iedereen doet mee.** Alle kinderen hebben het recht om mee te kunnen doen op school. We streven naar nul thuiszitters in onze gemeente en we stimuleren inclusief onderwijs. D66 Noordwijk wil dat alle jongeren met een startkwalificatie de school verlaten. De handhaving van de leerplicht in een vroeg stadium is van groot belang.
- **Lezen en schrijven op één.** Lezen is leuk en belangrijk. In de strijd tegen de dalende leesvaardigheid moeten boeken voor iedere leerling bereikbaar zijn. In iedere school is er de mogelijkheid om boeken te lenen of te ruilen, het liefst i.s.m. Bibliotheek Bollenstreek en de lokale boekhandel.
- We willen **kijken of we de combinatiefunctionaris ook na 2026 kunnen handhaven** voor goed bewegingsonderwijs of voor andere initiatieven op het gebied van jeugdwelzijn. Dit kan bijvoorbeeld door conciërges voor scholen te behouden. De conciërge draagt bij aan een veilige school. Bovendien ondersteunt een conciërge docenten en neemt taken uit handen, waardoor docenten zich beter op de leerlingen kunnen richten.
- **Versterk de samenwerking met het MBO.** Het MBO is essentieel voor de economie van de toekomst. Om die reden wil D66 Noordwijk dat de gemeente samen met het bedrijfsleven de samenwerking met het MBO zoekt. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door eigen stages ook open te stellen voor MBO-studenten.
- We ondersteunen **volwasseneducatie** via de Volksuniversiteit Noordwijk en de Bibliotheek Bollenstreek om een leven lang leren te bevorderen. We zetten actief in op het aanpakken van laaggeletterdheid en verbeteren van rekenvaardigheden bij volwassenen, zodat ze mee kunnen draaien in de samenleving. Ook op latere leeftijd laten we mensen kennismaken met de wereld.

Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft via het integraal huisvestingsplan grote invloed op onderwijshuisvesting. D66 Noordwijk pleit ervoor, waar mogelijk, de achtergebleven financiering vanuit het Rijk te compenseren vanuit de gemeente en in te zetten op:

- **De gezonde school.** De leeromgeving van kinderen is van groot belang voor de schoolprestaties. Schoolgebouwen in Noordwijk moeten qua verlichting en klimaat de beste omstandigheden om te leren scheppen. We investeren in de verduurzaming van schoolgebouwen, waarbij we zorgen voor voldoende groen, frisse lucht en ruimte voor beweging. Scholen zijn zoveel mogelijk met de fiets en lopend te bereiken via veilige fietsroutes en er zijn voldoende plekken om de fiets te stallen.
- Verdere samenwerking van de twee grote stichtingen voor PO in Noordwijk is noodzakelijk. **Scholen moeten een bepaalde omvang hebben** om goed te kunnen functioneren. Spreekruimtes, time-out plaatsen en begeleidingsruimtes voor leerlingen zijn van groot belang voor inclusief onderwijs en helpen vooral de meest kwetsbaren. Een school van voldoende omvang kan zorgen voor voldoende ondersteuning en een efficiënte indeling van leraren en leerlingen. We zetten in op een IKC in het Vinkeveld en investeren daar waar we de kansengelijkheid het meeste kunnen bevorderen, zoals in de wijk Boerenburg.
- We moeten verder kijken dan alleen huisvesting van scholen. D66 Noordwijk wil een breed **gebruik van schoolgebouwen in Noordwijk bevorderen**. Ook buiten schooltijden om.
- Daarnaast moet er rekening gehouden worden met de demografie van wijken. Leerlingenaantallen groeien en krimpen in de loop der jaren. **Een school moet eenvoudig een andere functie kunnen krijgen.**
- D66 Noordwijk geeft de voorkeur aan het **verduurzamen en renoveren van bestaande schoolgebouwen i.p.v. sloop en nieuwbouw.**
- We pleiten voor een **schooltuin voor elke school** in Noordwijk. We combineren deze schooltuin met een **voedseleducatie-programma**, waarin gezondheid, lokaal voedsel, duurzaamheid, eiwittransitie, de voedselomgeving en verspilling centraal staan. We sluiten hiermee aan op diverse andere initiatieven die er op dit gebied door de gemeente en binnen onze gemeenschap ontplooid worden.

Vrijwilligers, cultuur, erfgoed en sport

Vrijwilligers, cultuur, erfgoed en sport

Vrijwilligerswerk en de verenigingen die daarvan afhankelijk zijn vormen het hart van de Noordwijkse samenleving. In zorg, cultuur, erfgoed en sport zijn mantelzorgers en vrijwilligers onmisbaar. D66 Noordwijk staat de komende 4 jaar voor ondersteuning van al deze organisaties en de mensen die daarin actief zijn op het gebied van cultuur, kunst, erfgoed en sport.

Vrijwilligerswerk is onmisbaar en onbetaalbaar

D66 Noordwijk zal de komende raadsperiode **niet bezuinigen op vrijwilligersorganisaties**.

Vrijwilligerswerk is waardevol en moeilijk te vervangen. Snijden in dit fundament kost op de lange termijn meer dan het oplevert.

- **Wij ondersteunen ideeën en projecten van inwoners. We nemen het initiatief niet over als gemeente, maar we helpen organisaties verder.** We zetten ambtenaren in die goed zijn voorbereid op het werken met vrijwilligersorganisaties. Via o.a. de Sportraad/sportbedrijf, de Cultuurraad/cultuurcoach en Welzijn Noordwijk voorkomen we dat kennis binnen vrijwilligersorganisaties telkens opnieuw moet worden opgebouwd en promoten we de samenwerking tussen verschillende organisaties.
- **We laten deze ondersteuners samen met de vrijwilligersorganisaties zelf prioriteiten stellen** en combineren de krachten van steunpunten om één krachtig aanbod te maken. We luisteren, denken mee en werken samen.
- We voorkomen dat nieuwe regels goedbedoeld, maar belemmerend werken en **bieden hulp bij het voldoen aan landelijke wet- en regelgeving**. We laten organisaties zelf kiezen hoe ze hun subsidie verantwoorden. Minder regels, meer vertrouwen.
- We geven **actief aandacht aan hoeveel subsidie de gemeente heeft gegeven** en wat daarmee gerealiseerd is.
- **Ontmoetingsplekken zijn belangrijk voor de verbondenheid in Noordwijk.** Hier komen zorgen, problemen en wensen samen én worden ideeën, oplossingen en initiatieven geboren. We zorgen ervoor dat maatschappelijk vastgoed – zoals gymzalen, scholen, buurthuizen, musea of wijkcentra – laagdrempelig beschikbaar blijven voor vrijwilligersorganisaties en bewoners. We zetten ons in door zelf ruimtes aan te bieden, door ze te verhuren tegen lage tarieven of door vrijwilligersorganisaties voorrang te geven bij het gebruik of de aankoop van gebouwen.
- Vrijwilligerswerk raakt meerdere beleidsterreinen. We zorgen dat gemeentelijke onderdelen vrijwilligers serieus nemen en meedenken over wat zij nodig hebben om hun werk goed te doen. **We werken samen met vrijwilligers, hun organisaties en maken een gemeentebrede visie op vrijwillige inzet.** Zo wordt vrijwillige inzet op verschillende beleidsterreinen beter herkend, erkend en versterkt. We verankeren dit beleid om maatschappelijke problemen daadwerkelijk aan te pakken en een duurzame transitie en cultuurverandering te realiseren.

Onze uitgangspunten:

- **Iedereen kan vrijwilligerswerk doen.**
- Vrijwilligerswerk is **echt vrijwillig** en dus een eigen en vrije keuze.
- Vrijwilligers en hun organisaties zijn gelijkwaardige partners in de ontwikkeling van beleid. De ervaring en kennis van vrijwilligers tellen mee. Hun ideeën en wensen zijn even belangrijk als die van bedrijven, fondsen en de gemeente bij het maken en uitvoeren van beleid.

- Het **organiseren van vrijwilligerswerk kost geld**. Er is politieke en financiële steun nodig om vrijwilligerswerk goed te organiseren en te ondersteunen.
- Bij vragen van vrijwilligers en hun organisaties is het uitgangspunt **'Ja, tenzij' in plaats van 'nee, mits'**.
- Vrijwilligers en organisaties vanuit minderheden vertolken vaak een **ander perspectief**. Dit perspectief is net zo van belang en wordt ook gehoord.
- **We geven ruimte aan vrijwilligers om te doen wat ze al goed doen.** We stellen geen nieuwe eisen, maar investeren in mensen, netwerken en organisaties, zodat ze kunnen blijven vernieuwen en inspelen op veranderingen. We denken hierbij aan nieuwe manieren van vrijwilligerswerk doen, het aantrekken van jonge mensen, actief ouder worden, het betrekken van nieuwe doelgroepen, digitalisering en het vernieuwen van activiteiten. Verregaande samenwerking en eventuele fusie van verenigingen en stichtingen horen hier ook bij.

Sport en recreatie voor iedereen

We realiseren ons dat er veel geld naar sportfaciliteiten gaat en dat brengt de verantwoordelijkheid met zich mee dat deze ook voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk, betaalbaar en beschikbaar zijn. Met name voor bewoners die (nog) niet regelmatig sporten. Daarom zet D66 Noordwijk voor de komende raadsperiode in op een **versterking van de gebruikers (verenigingen/organisaties) van deze infrastructuur**. Met name kleine verenigingen kunnen gemeentelijke ondersteuning goed gebruiken.

- **De sportinfrastructuur is van hoog niveau en dat wil D66 Noordwijk zo houden.** We zetten in op verduurzaming en vergroening van de bestaande locaties.
- **De gemeente moet verdere samenwerking tussen verenigingen bevorderen.** We streven naar een verdere verbinding met andere domeinen binnen de gemeente Noordwijk, zoals cultuur, evenementen, toerisme, jeugd- en gezondheidszorg. Dit doen we met behulp van diverse sportfunctionarissen, sportclubs, het onderwijs, de zorg en het sociaal domein.
- Daarnaast moet er **ruimte zijn voor nieuwe initiatieven** door andere groepen sporters. Denk aan mountainbiken, triatlon, padel, maar ook gamen.

Kunst en cultuur van grote waarde

Voor D66 Noordwijk is cultuur van grote waarde. Niet alleen maatschappelijk en economisch, maar ook op zichzelf, intrinsiek-inhoudelijk, als verrijking van ons als mens en van onze samenleving.

- Om de culturele waarde van Noordwijk te behouden bieden wij **structurele steun** en willen we de komende raadsperiode investeren in cultuur.
- We houden het **culturele aanbod in Noordwijk** op peil en zorgen dat culturele instellingen, festivals en erfgoed toegankelijk blijven voor iedereen.
- We letten op **cultuurspreiding over de verschillende kernen** en zoeken de samenwerking met omliggende gemeentes.
- We gaan op zoek naar **fysieke ruimte** voor makers waar lokale organisaties en creatieve ondernemers zich kunnen ontwikkelen en presenteren.
- We willen het huidige cultuurbeleid continueren, waarbij we overgaan naar vierjarige subsidies, zoals de landelijke overheid en de grote gemeentes. De gemeente investeert in de verbetering van de exploitatie van De Muze en zorgt ervoor dat de ruimtes betaalbaar blijven voor lokale verenigingen. Voorwaarde is dat De Muze haar organisatie en governance aantoonbaar verbetert.

- We maken **ruimte voor nieuwe initiatieven** o.a. op het gebied van popmuziek, ontwerp/design, architectuur en beeldende kunst en proberen daarmee ook doelgroepen als jeugd, senioren en inwoners met een afstand tot de samenleving te bereiken. We doen dit in eerste instantie in een tijdelijke vorm en evalueren op basis van duidelijke criteria of we hier mee door moeten gaan.
- We geven **extra aandacht aan kleine verenigingen** met een beperkte bestuurskracht die hun volledige potentie nu niet kunnen benutten.
- De **bibliotheek gaat vaker in de avonden open voor jongeren**. We investeren via de Bibliotheek Bollenstreek in leesbevordering, ontwikkeling en ontmoeting. Om zo samen te bouwen aan een vaardige en verbonden gemeente, waar iedereen zich gezien en gesteund voelt, kan groeien en volwaardig kan meedoen.
- We brengen bij culturele organisaties de **Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit en Inclusie** onder de aandacht en helpen met de invoering daarvan.
- Het beleid op het gebied van **Beeldende kunst in de openbare ruimte (BKOR)** wordt gecontinueerd om zo onze gemeente verder te verrijken.
- **We stimuleren cultuureducatie en participatie**. Iedereen verdient de kans om kunst en cultuur te ontdekken en zich te ontwikkelen. Wij willen cultuureducatie verder integreren in het onderwijs met speciale aandacht voor inclusieve programma's en participatie van jongeren, waarbij samenwerking met lokale partijen cruciaal is o.a. op het gebied van muziekonderwijs. Kinderen en jongeren hebben creatieve vaardigheden nodig die hen voorbereiden op de toekomst. Dit kan bijvoorbeeld door experimenteergelden beschikbaar te stellen voor jongerenprojecten, zoals lokale muziek- of dansworkshops en door pitches in te zetten om jongeren te stimuleren hun eigen projecten op te starten.
- We bieden eerlijke arbeidsvoorwaarden voor makers en cultuurwerkers, want zonder makers geen cultuur. Gemeenten zijn de grootste financiers van kunst en cultuur in Nederland en hebben daarmee een sleutelrol in het functioneren van de sector. We willen dat de **Fair Practice Code** kan worden nageleefd in de beloning van cultuurprofessionals.
- **We integreren cultuur in zorg, welzijn en dorpsontwikkeling**. We gebruiken cultuur als middel voor sociale innovatie en gemeenschapsopbouw, cultuur = contact. Cultuur benutten we als oplossend vermogen in maatschappelijke vraagstukken. Kunst kan een unieke rol spelen in het verkennen en oplossen van complexe maatschappelijke uitdagingen. Kunsten bieden schoonheid, harmonie en verbinden verschillende perspectieven. We betrekken kunstenaars en creatieve makers bij thema's zoals ruimtelijke ordening, duurzaamheid en sociale cohesie, zodat zij innovatieve oplossingen en frisse inzichten kunnen bieden. We reserveren bij nieuw beleid budget voor nieuwe perspectieven door kunstenaars te betrekken in het beleidsproces.
- **We maken cultuur (en erfgoed) een speerpunt van ons economische beleid**. Cultuur trekt bezoekers en bedrijven en versterkt de regionale economie. We bevorderen de samenwerking tussen lokaal bedrijfsleven en culturele organisaties. De verbinding tussen retail-horeca en cultuur moet binnen de gemeentelijke organisatie en daarbuiten verder versterkt worden.

Erfgoed in Noordwijk, ondergewaardeerde schat

Erfgoed wordt snel als vanzelfsprekend gezien in Noordwijk, maar dat is het niet. **Erfgoed is belangrijk voor de identiteit en het gemeenschapsgevoel.** Door te investeren in het behoud en de zichtbaarheid van lokaal erfgoed kunnen we een stevige basis bieden voor educatie en toerisme en tegelijkertijd een thuisgevoel creëren voor de inwoners.

- **We ontwikkelen een breed gedragen visie op ons erfgoed.** Een gemeentelijke visie op erfgoed is belangrijk. Een visiestuk helpt inwoners waarde te hechten aan wat we willen koesteren. De visie kan een bouwsteen zijn in nieuwe of geactualiseerde omgevingsplannen.
- **We gaan met lokale organisaties en inwoners aan de slag om erfgoed beter te beschermen.** Noordwijk bezit erfgoed en beschermde monumenten. Echter, wat niet is beschermd kan vaak zonder vergunning worden gesloopt. Zo verloren we in Noordwijk in de afgelopen jaren al veel karaktervolle gebouwen, zoals scholen, villa's, bunkers en huizen. Met het slopen van deze potentiële erfgoed-locaties verdwijnt lokale herkenbaarheid en identiteit, zeker voor bewoners. We definiëren 'erfgoed' door na te denken over wat we echt willen behouden. Dit nemen we op in de erfgoedvisie. We maken hierbij gebruik van de kennis van inwoners.
- **Wij waarderen onze vrijwilligers, van vrijwillige kerktorengidsen tot amateurhistorici.** Bijna geen enkel ander onderwerp roept zoveel lokale betrokkenheid op als erfgoed. Onze erfgoedorganisaties hebben veel leden en tal van vrijwilligers o.a. bij het GON, NoVaTo en Oud de Zilck. We benutten hun kennis en ondersteunen en belonen de inzet van vrijwilligers in ons erfgoedbeleid.
- **We stimuleren de herbestemming van waardevolle, monumentale gebouwen.** Veel kerken, oude kantoren of boerderijen staan of komen leeg. D66 Noordwijk wil dat de gemeente actief meedenkt om deze gebouwen een nieuwe functie te geven. Hoewel sloop en nieuwbouw soms duurzaam lijken, is dat niet altijd het geval. Herbestemmen is beter voor het milieu en vaak ook goedkoper.
- **Wij helpen onze inwoners met verduurzaming van monumenten.** De meeste monumenten zijn in particuliere handen. Naast het onderhoud is in deze tijd verduurzaming voor hen een dilemma. We stimuleren eigenaren door hen te helpen met verduurzaming en zorgen samen dat waardevol erfgoed behouden blijft.
- **D66 Noordwijk wil de samenwerking op het gebied van erfgoed verbeteren.** We willen monumenten(eigenaren), collecties en erfgoedorganisaties met elkaar verbinden. We willen een canon van Noordwijk opstellen (met o.a. plaats voor het bollenerfgoed) en starten met een bibliotheek van Noordwijk (waarin divers Noordwijkse boekcollecties digitaal gebundeld worden). Noordwijkse scholen worden duurzaam verbonden met het culturele erfgoed in Noordwijk door samenwerking met lokale erfgoedorganisaties. Daarnaast wil D66 Noordwijk de samenwerking tussen musea onderling, Noordwijk Marketing en Noordwijkse ondernemers aanjagen.

Noordwijk voor iedereen

Noordwijk voor iedereen

Het sociaal domein in Noordwijk is een omgeving die bestaat uit talrijke organisaties en initiatieven die hun best doen om inwoners te helpen. Dit is een waardevol bezit en moeten we koesteren, maar het zorgt er ook voor dat mensen soms door de bomen het bos niet meer zien. Er is sprake van overlap, verkokering en soms een te grote focus op de eigen organisatie en het op te lossen deelprobleem. Het inzetten op preventie/de oorzaken van problemen wordt hierdoor bemoeilijkt en ook de aanpak van multiproblematiek is soms lastig.

D66 Noordwijk wil de lappendeken in het sociaal domein ter discussie stellen. De regie en coördinatie op het gebied van welzijn als pilot beleggen bij één partij met een passend budget maar met controle door de gemeente. Een partij die inzet op preventie en een brede aanpak van de oorzaken van verminderd welzijn voor inwoners. Een partij die inwoners met multiproblematiek een vaste regisseur sociaal domein toewijst die de begeleiding coördineert op het gebied van zorg, wonen en financiën. Een partij die initiatieven bij elkaar brengt, de verkokering doorbreekt en werkt vanuit de inwoner. Meer sturing vanuit de gemeente is noodzakelijk om de hulp die er is beter te laten renderen en terecht te laten komen waar hij het hardste nodig is. D66 Noordwijk realiseert zich echter ook dat betere organisatie en coördinatie niet altijd een oplossing zijn voor een hard capaciteitstekort.

Voorkomen is beter dan genezen

D66 Noordwijk wil investeren in **preventie** voor een fysiek en mentaal gezonde lokale gemeenschap. We realiseren ons dat inwoners met de grootste achterstand daar de meeste hulp bij nodig hebben.

- **Fysieke gezondheid begint bij gezond eten en voldoende bewegen.** We dragen bij aan de eiwittransitie door uit te dragen dat onze samenleving vlees, vis en zuivel moet proberen te vervangen door plantaardige alternatieven. Zo worden inwoners gezonder, bestrijden we overgewicht en helpen het milieu. Daarnaast motiveren we inwoners te fietsen of te wandelen om zich te verplaatsen en proberen we zoveel mogelijk mensen te laten sporten. We zetten welzijn, sport en cultuur ook in om te zorgen dat inwoners mentaal gezond blijven.
- **We werken aan integrale preventie.** Een samenhangende aanpak van achterliggende sociale problemen, zoals schulden, een ongunstige woonsituatie en stress vormen de basis voor een gezond leven. We maken advies en hulp bij gezond leven makkelijk beschikbaar. We versterken en bestendigen een wijkgerichte aanpak. Armoedebestrijding is een investering om verdere problemen te voorkomen.
- **Groen voor iedereen.** Alle inwoners hebben evenveel recht op een gezonde leefomgeving en gezonde lucht. Daarom willen we overal in Noordwijk voldoende groen en gaan we versterking tegen. Dat doen we met de 3-30-300 regel: vanuit ieder huis zie je minimaal drie bomen, 30% van de wijk of het dorp valt in de schaduw van een boom en vanuit ieder huis is binnen 300 meter een park te vinden of kun je een dorpsommetje starten.
- **Ruimte om te bewegen.** De openbare ruimte moet worden ingericht op een manier die bewegen stimuleert. D66 wil daarom dat de gemeente inzet op het stimuleren hiervan door betere hardlooppunten, watertappunten en sport-ontmoetingsplekken.

- **Gezondheid is meer dan zorg.** Gezondheid en welzijn moeten een medebepalend element zijn bij besluiten over bijvoorbeeld verkeer, ruimtelijke ordening en woonomgeving. De gemeente toetst bij ieder voorgenomen besluit de mogelijke impact op de gezondheid van burgers. Zo nodig wint de gemeente deskundig advies in dat openbaar gemaakt wordt alvorens het besluit genomen wordt.
- **Zorgzame buurten.** D66 Noordwijk wil dat wijken en dorpen worden ingericht als zorgzame buurten met voldoende groen en mogelijkheden om te bewegen, spelen en elkaar te ontmoeten. We zetten in op laagdrempelige voorzieningen in de buurt waar inwoners binnen kunnen lopen voor coaching, informatie en een luisterend oor. Indien gewenst zorgen buurtteams voor ondersteuning en hulp bij zorg- en welzijnsvragen.
- **Een gezonde omgeving.** Op plekken waar veel kinderen en jongeren komen, zoals bij (sport)evenementen en openbare plekken, is geen ongezonde (kinder)marketing toegestaan. We sturen op het soort voedselverkooppunten en streven naar reclame met een positieve maatschappelijke impact in de openbare ruimte. We vergroten het aantal rookvrije zones in de gemeente en handhaven daar ook.
- **We zijn ons bewust van de mogelijke negatieve impact van technologie en minimaliseren die waar mogelijk.** Denk aan nepnieuws, beeldschermverslaving of een beperkte digitale vaardigheid.
- **Suicidepreventie** is per 1 januari 2026 ook een gemeentelijke taak. D66 Noordwijk wil zo snel en goed mogelijk invulling geven aan suicidepreventie, toegesneden op de lokale situatie.
- We starten een **pilot met een Huis van recht** in de regio om juridische ondersteuning te bieden en conflicten laagdrempelig op te lossen.

Extra aandacht voor armoede en schulden

Armoede en schulden werken als molensteen voor wie vooruit wil in de samenleving. Om **schulden en armoede te voorkomen** zetten we in op financiële educatie op scholen, zodat jongeren goed voorbereid de toekomst ingaan. We zorgen voor **laagdrempelige en zichtbare hulp** bij administratief onvermogen en helpen bij het aanvragen van toeslagen en voorzieningen. We ondersteunen op toegankelijke locaties zoals bibliotheken en via Humanitas Thuisadministratie en SchuldHulpMaatje. We combineren diverse armoederegelingen tot **één ondersteuningsbudget**. De gemeente neemt, zo mogelijk, proactief contact op met inwoners bij gebeurtenissen met een grote impact, zoals overlijden, scheiding en ziekte.

We zetten ook in op **vroegsignalering van schulden**. Om schulden zo vroeg mogelijk te kunnen signaleren investeren we in de samenwerking tussen ISD, gemeente, buurtteams, scholen, welzijnsorganisaties, woningcorporaties en vaste lastenpartners. De ISD zorgt voor een **Team Vroegsignalering** met voldoende bezetting en expertise. Dit team zorgt voor het gestructureerd uitwisselen van informatie tussen partijen (met inachtneming van de privacy), bijvoorbeeld wanneer een verzekeraar of waterbedrijf betalingsachterstanden ziet ontstaan. In een vroeg stadium samenwerken met gespecialiseerde vrijwilligersorganisaties als Humanitas Thuisadministratie en SchuldHulpMaatje is daarbij essentieel. **Sociaal incasseren** zal zowel bij de gemeente als (lokale) vaste lasten partners worden bevorderd. De gemeente biedt actief gespreid betalen aan en helpt inwoners bij het treffen van betalingsregelingen, zodat financiële problemen tijdig kunnen worden opgelost.

Naast preventie willen wij de nadruk leggen op effectieve **nazorg**. Nu het schuldsaneringstraject is teruggebracht van 36 naar 18 maanden is goede nazorg essentieel om te zorgen dat burgers niet opnieuw in de schulden terecht komen. Nazorg wordt in een zo vroeg mogelijk stadium ingezet en is afgestemd op de persoonlijke omstandigheden van de hulpvrager. **Budgetbeheer** wordt aangeboden aan burgers die problemen hebben met het beheren van hun inkomsten en uitgaven. Deze dienstverlening moet gecombineerd worden met uitgebreidere ondersteuning om bewindvoering zoveel mogelijk te voorkomen.

We **versterken de samenwerking** tussen diverse partijen in het sociaal domein die met armoedeproblematiek te maken krijgen. Door te werken met een regisseur per hulpvrager en het zoveel mogelijk wegnemen van schotten tussen de diverse afdelingen binnen het sociale domein kan er maatwerk worden geboden met minder bureaucratie.

Voor een goede uitvoering van het armoede- en schuldenbeleid bepleiten wij voor een **regelmatige evaluatie** van de samenwerking met de LSD op basis van een helder gedefinieerd beleids- en toetsingskader. Criteria moeten niet alleen gebaseerd zijn op efficiency maar ook op vertrouwen, stabiliteit en perspectief. Beleid en uitvoering moeten afgestemd zijn op de leefwereld van de kwetsbare burger.

Iedereen doet mee, samen bouwen aan een netwerk

Mensen kunnen niet zonder andere mensen. Iedereen moet een verbinding aan kunnen gaan met andere mensen, want eenzaamheid is een groot probleem en leidt tot mentale problemen. Verbonden mensen zijn gezonder en doen minder vaak een beroep op hulp. **Daarom zet D66 Noordwijk in op verbinding.**

- **D66 Noordwijk wil dat iedereen op dezelfde manier mee kan doen in onze samenleving.** Er moet sprake zijn van een universele toegankelijkheid van gebouwen, buitenruimtes, goederen, diensten, websites en andere communicatie. Rolstoelgebruikers, mensen met een cognitieve beperking, blind/slechtziend, doof/slechthorend, lang/klein, iedereen moet zelfstandig en gelijkwaardig deel kunnen nemen. Daarom zetten we binnen de gemeente ervaringsdeskundigen in die testen hoe het binnen onze gemeente met de toegankelijkheid gesteld is.
- **D66 Noordwijk staat voor gendergelijkheid, bescherming en actieve emancipatie van vrouwen en de LHBTQI+-gemeenschap.** Met de opkomst van conservatieve krachten is ondersteuning in woord en daad noodzakelijk. Een inclusieve maatschappij begint mede op onze scholen. We willen scholen ondersteunen om een inclusieve samenleving te stimuleren en een veilige plaats te zijn voor alle leerlingen. We steunen initiatieven als Paarse Vrijdag en Roze Zaterdag. Respect voor diversiteit moet op 1 staan.
- **Mensen hebben het recht om mee te doen** door te werken, betaald of vrijwillig. Daarbij passen we zoveel mogelijk maatwerk toe, we kijken naar wat mensen nodig hebben om aan de slag te gaan. We proberen onzichtbare kwetsbare groepen actief te benaderen en laagdrempelig zorg te geven, waarbij afgeweken kan worden van de regels. Er is directe hulp voor zware gevallen met passende begeleiding, onvoorwaardelijke woonvormen en financiële zekerheid.

- **Mensen op de vlucht vangen we op.** Dat doen we samen op een manier die past binnen het dorp. Daarbij hebben we oog voor de veiligheid, gezondheid en het welzijn van asielzoekers en onze eigen inwoners. D66 Noordwijk zet in op het voorkomen en, indien nodig, aanpakken van elke vorm van overlast. Rond opvangplekken wordt een klankbordgroep ingericht tussen bewoners, ondernemers, de gemeente en politie/handhaving om de buurt een stem te geven en zodat snel kan worden gehandeld bij problemen. We zijn voorstander van het spreiden van asielzoekers en statushouders over het hele land, zodat alle gemeenten eerlijk bijdragen. Wij houden ons aan de spreidingswet en leveren de bijdrage die van onze gemeente verlangd wordt. Ook op het gebied van de opvang van **Oekraïners** dragen we naar vermogen bij. Wij vestigen **statushouders** zoals afgesproken met de provincie.
- **We zorgen dat nieuwkomers hartelijk ontvangen worden en steunen ze om hun plek in onze samenleving te vinden.** Zowel in de gemeente als landelijk zetten we ons ervoor in dat mensen zo snel mogelijk aan het werk gaan. Werk en een goede ontvangst zijn de beste manier om te integreren en overlast te voorkomen. Iedere dag horen we bedrijven die staan te springen om nieuw personeel en integreren gaat het snelst op de werkvloer. Zowel in de gemeente als landelijk zet D66 zich er daarom voor in dat asielzoekers zo snel mogelijk en zonder beperkingen aan het werk gaan. De gemeente stimuleert dit door bij te dragen aan het bemiddelen van asielzoekers naar werk, bijvoorbeeld in samenwerking met het UWV of Provalu. Zo dragen asielzoekers bij aan de lokale economie en het vrijwilligerswerk, wat iedereen ten goede komt. Daarbij helpt het om overlast te voorkomen. Samenwerking met vluchtelingen vanaf het begin helpt vooroordelen te verminderen en bouwt een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt.
- Mensen worden dakloos om uiteenlopende redenen: relatiebreuk, baanverlies, verslavingen, schulden, enz. Nog veel te vaak krijgen dakloze mensen die aankloppen voor hulp te horen dat ze bij de gemeente niet aan het juiste adres zijn, denk aan mensen die oorspronkelijk uit een andere gemeente komen, arbeidsmigranten of mensen zonder andere problemen. **Dakloosheid vraagt om maatwerk en een actieve gemeente.** D66 Noordwijk zet zich in voor een integrale aanpak van dakloosheid, waarbij naast tijdelijke opvang ook duurzame oplossingen worden geboden, zoals huisvesting en begeleiding naar werk of opleiding. We pleiten voor het versterken van lokale netwerken van hulpverlening, zodat dak- en thuisloze mensen snel de juiste ondersteuning krijgen en weer zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Wat D66 Noordwijk betreft staat de mens voorop en niet de regeltjes. Als mensen simpelweg snel een huis krijgen vermindert dit de kans dat hun problematiek in de tussentijd verergert.
- **D66 Noordwijk pleit voor een seniorvriendelijke gemeente.** We blijven ouderen betrekken bij de samenleving en geven hen de waardering die ze verdienen. We zetten in op blijvende zelfstandige **toegankelijkheid van de eigen woning, OV, winkels, zorg, activiteiten en welzijn.** We zetten in op de begrijpelijkheid van informatie van de gemeente, digitaal en fysiek, en realiseren ons dat veel ouderen niet digitaalvaardig zijn. Mobiliteit bevorderen we met behulp van duofietsen/fietsmaatje, TukTuk en Automaatje. Tot slot is er in het beleid **aandacht nodig voor de vierde levensfase van mensen en hun levenseinde.** Een moeilijk onderwerp dat bespreekbaar gemaakt moet worden, zodat ouderen, hun familie en mantelzorgers op een goede manier ondersteund kunnen worden.
- **Multifunctionele accommodaties** We bouwen een nieuwe Schelft met nadruk op de culturele en maatschappelijke functie, waarbij een goede bezetting een voorwaarde is. We zetten maatschappelijk vastgoed in ter ondersteuning van diverse organisaties en ontschotten de gemeente door de afdeling vastgoed te verbinden met andere clusters. Drempels voor gezamenlijk gebruik in o.a. scholen moeten verlaagd worden. Grensoverschrijdende samenwerkingen (onderwijs, welzijn, cultuur) worden beloofd.

Een goed vangnet voor de zwaksten

Zorg en ondersteuning blijft vaak moeilijk bereikbaar voor de zwaksten in onze samenleving. Daarom wil D66 Noordwijk naast preventie en het inzetten op blijvende participatie ervoor zorgen dat er altijd zorg is voor wie dat het hardste nodig heeft.

- **Iedereen heeft recht op een vaste huisarts.** D66 Noordwijk vindt het belangrijk dat je terecht kan bij je eigen huisarts en het liefste om de hoek. Wij zetten in op geschikte praktijkruimte. Het liefst samen met andere gezondheidsdisciplines zoals fysiotherapie en wijkverpleging, zodat samenwerken wordt vergemakkelijkt.
- **We stimuleren structurele samenwerking tussen huisartsen en welzijnsorganisaties,** bijvoorbeeld via een gedeeld dagdeel per 2 tot 4 weken in dezelfde locatie. We zorgen voor een warme overdracht van zorg naar welzijn, zonder drempels. We blijven investeren in initiatieven zoals Welzijn op Recept en mantelzorgondersteuning, die aantoonbaar bijdragen aan gezondheid en participatie.
- Noordwijk heeft 30% van de inwoners moeite met het begrijpen van gezondheidsinformatie. Deze groep komt vaak bij de huisarts met onderliggende sociale of psychische problemen. **We investeren in begrijpelijke communicatie, laagdrempelige ondersteuning en preventie.**
- Noordwijk vergrijst sneller dan het landelijk gemiddelde. **Dit vraagt om versterking van de eerstelijnszorg én welzijnsvoorzieningen.** Initiatieven zoals gemeenschappelijk wonen met ondersteuning verdienen ook in Noordwijk aandacht, maar alleen als de medische basiszorg goed geregeld is.
- **Aanpak wachtlijsten in jeugdzorg en GGZ.** De druk op jeugdteams, jeugdzorg en GGZ is enorm. Huisartsen worden hierdoor onterecht het vangnet. We investeren in triage, preventie en tijdige doorverwijzing binnen het sociaal domein.
- **D66 Noordwijk wil inzetten op algemene voorzieningen om duur maatwerk te voorkomen.** We investeren in algemene voorzieningen en welzijnswerk om de druk op de ISD/WMO te verlichten. De ISD versterkt haar rol als hoeder van de kwaliteit van zorgverleners (PGB en collectief), zodat 'zorgcowboys' worden uitgesloten en zorgverleners hun signaleringsfunctie goed invullen. De menselijke maat blijft de basis, maar we realiseren ons dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden alles voor iedereen te regelen. Zelfredzaamheid en ondersteuning door naasten zijn noodzakelijk om het systeem overeind te houden. De ISD kan dan meer inzetten op preventie en maatwerk voor de zwaarste gevallen. **Daarom zet D66 Noordwijk in op:**
 - Ondersteunen van mantelzorgers door ze op te nemen in de netwerkfunctie van de gemeente d.m.v. een mantelzorgakkoord.
 - Het verbreden van de deskundigheid van zorgverleners.
 - Het maken van keuzes in de zorg. Niet alles kan.
 - Kijken naar verder gebruik van digitale middelen in de zorg.
 - Ondersteunen bij de werving en het behoud van vrijwilligers voor zorglocaties, zodat deskundige zorgverleners meer tijd krijgen en de kosten beperkt blijven.
- Een **PGB** blijft altijd een keus voor inwoners die er bewust voor kiezen en met een pgb kunnen werken. We zorgen voor een goede voorlichting en toerusting van gebruikers en verleners. We zetten in op toereikende tarieven om kwalitatief goede hulp, ondersteuning en hulpmiddelen te kunnen inkopen. De beschikkingsduur moet passen bij de duur van de ziekte of beperking en we zorgen dat de gemeente aansluit op het pgb 2.0 systeem.

Natuurlijk Noordwijk

Natuurlijk Noordwijk

Natuurlijk Noordwijk, een prachtige slogan, maar wat D66 Noordwijk zijn we er nog niet. D66 Noordwijk wil de komende tijd inzetten op duurzaamheid, de energietransitie, ons afvalprobleem en een groenere leefomgeving met expliciete aandacht voor onze bodem, lucht en water.

Duurzaamheid heeft geen alternatief

Duurzaamheid is geen keuze, maar een absolute noodzaak. D66 Noordwijk is zich hiervan bewust en zet actief in op maatregelen, omdat hoe later we handelen hoe hoger de kosten zullen zijn. D66 Noordwijk streeft naar duurzaamheidsbeleid dat praktisch, fysiek en economisch ingebed is en geen opgeheven vingertje.

- **De gemeente geeft het goede voorbeeld en handelt circulair en klimaatbewust.** De beste manier om beter met de aarde om te gaan is om zuiniger te zijn op onze spullen, vaker te repareren en tweedehands te kopen. D66 Noordwijk wil dat de gemeente een concreet plan uitwerkt hoe zij de circulaire doelen van minder grondstoffenverbruik in 2030 en 2050 wil halen. Daarnaast moet circulair inkopen de standaard worden en gaat de gemeente zorgen voor meer kennis en kunde over circulariteit, hergebruik en reparatie binnen de gemeenschap.
- Daarnaast wordt er door de gemeente bij organisatie van evenementen en bij inkoop gestreefd naar een **plantaardige standaard** en optionele andere keuzes. De negatieve effecten van vleesconsumptie (gezondheid, dierenleed en milieu-impact) zijn te groot om daar als gemeente niet het goede voorbeeld in te geven.
- **We motiveren ondernemers in Noordwijk duurzaamheid en gezondheid centraal te stellen.** D66 Noordwijk streeft naar meer *green key* bedrijven in de gastvrijheidsbranche. Meer restaurants met een Vega keurmerk en meer bedrijven die duurzaamheid centraal stellen en daarmee Noordwijk als duurzame, gezonde en toekomstbestendige gemeente naar voren brengen. Noordwijk moet van volger op het gebied van duurzaamheid naar leider.

Energie besparen en energietransitie

D66 Noordwijk realiseert zich dat **klimaatverandering een van de grootste uitdagingen is van de mensheid** en voelt de urgentie om in te zetten op een versnelde energietransitie, ook in verband met geopolitieke ontwikkelingen en de gezondheidseffecten van fossiele brandstoffen.

- **We gaan iedereen helpen met verduurzamen.** Samen met marktpartijen bieden wij inwoners aantrekkelijke pakketten voor de verduurzaming van woningen. We doen dit op wijkniveau voor huizen met dezelfde kenmerken met een duidelijk tijdspad en een plan. We geven prioriteit aan wijken met inwoners met een minder brede portemonnee. We zetten een regionale klusbus in, zoals in Eindhoven, die helpt met kleine energiebesparende maatregelen zoals het aanbrengen van tochtstrippen, het vervangen van oude verlichting door ledlampen of het aanbrengen van radiatorfolie. Ook willen we kijken of we kunnen ondersteunen om grote investeringen zoals dakisolatie of een warmtepomp voor een grotere groep mogelijk te maken. We zorgen voor één centraal loket, fysiek én digitaal, voor informatie en ondersteuning van inwoners over verduurzaming en energietransitie i.c.m. een subsidiewijzer. We geven daarbij extra hulp aan VvE's bij verduurzamen.

- De gemeente neemt **energiebesparingsmaatregelen als eis op in vergunningen** conform landelijk beleid en biedt aantrekkelijke mogelijkheden om nog een stap verder te gaan. We geven het goede voorbeeld bij het verduurzamen van eigen gebouwen en maatschappelijk vastgoed. We integreren energie-infrastructuur in ruimtelijke plannen, daarmee reserveren we ruimte voor energievoorzieningen bij woningbouw en bedrijventerreinen.
- D66 Noordwijk zet verantwoord in op **aardwarmte/geothermie**. We ondersteunen geothermie-initiatieven vanuit de markt, met inachtneming van het voorzorgsbeginsel bij diepe boringen.
- We willen de ontwikkeling van **warmtenetten** versnellen in de overgang naar duurzame warmte. Dit moet gebeuren in regionale clusters. Door het bundelen van vraag en aanbod en het sluiten van clusterdeals kunnen warmtenetten efficiënter worden uitgerold, wat bijdraagt aan het behalen van klimaatdoelen (conform de RES) en het verminderen van kosten voor inwoners.
- We ondersteunen initiatieven voor **groen gas uit reststromen**, maar zien biomassa niet als een oplossing.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor **aquathermie** in ons dorp.
- **Elektrisch laden is voor iedereen beschikbaar en inzichtelijk**. Steeds meer mensen in onze gemeente rijden elektrisch en dit zal alleen maar gaan toenemen. D66 Noordwijk wil meer laadpalen, ook in woonwijken en een transparante prijsstelling door aanbieders.
- **Grote daken zijn ideale plekken voor het opwekken van zonne-energie**. Daarom gaat de gemeente grote bedrijven helpen om energie op te wekken zonder het net daarbij al te veel te belasten. Zo kunnen bedrijven en inwoners schouder aan schouder werken aan een beter klimaat. Daarnaast zullen bestaande regels en normen op het gebied van klimaat strikt worden gehandhaafd. Zo gaat vooroplopen voor het klimaat daadwerkelijk lonen voor bedrijven.
- Steeds meer Nederlanders willen op lokaal niveau hun eigen duurzame energie opwekken, opslaan, verdelen of leveren in de vorm van een **energiecoöperatie of energiegemeenschap**. De gemeente kan deze initiatieven stimuleren, bijvoorbeeld door grond en daken uit eigen vastgoed beschikbaar te stellen, administratieve belemmeringen te verhelpen en energiecoöperaties in contact te brengen met vastgoedeigenaren of subsidieverstrekkers.
- **We pakken netcongestie aan** met oplossingen zoals buurtbatterijen, het spreiden van de energievraag en gezamenlijke energiecontracten voor bedrijven. Zo maken we optimaal gebruik van het net dat we al hebben en zetten we tegelijkertijd vol in op de uitbreiding van dat net, waarbij algemeen belang voor privébelang gaat.

Een groene leefomgeving

Flora, fauna, lucht en water zitten niet in de gemeenteraad van Noordwijk, maar D66 Noordwijk wil onze leefomgeving de aandacht en stem geven die nodig is om verdere achteruitgang te voorkomen en waar mogelijk te verbeteren.

- We **integreren dierenwelzijn, biodiversiteit, wateropvang en hittebestendigheid in alle ruimtelijke plannen**. Zo stellen we voorwaarden aan het beheer van eigen grond, bijvoorbeeld bij het verpachten aan boeren of het toestaan van sportvisserij.

- De gemeente Noordwijk ontwikkelt een **integraal plan om verder verlies van biodiversiteit te voorkomen**. Ter bevordering van de biodiversiteit gaan we door met het ecologisch maaibeleid, aanleg van natuurvriendelijke oevers en het planten van inheemse bomen en planten.
- D66 Noordwijk blijft aandacht vragen voor **dierenwelzijn** bij beheer en onderhoud van de openbare ruimte, stimuleert natuurinclusief bouwen en initiatieven als pluktuinen.
- We **beschermen ons duinlandschap** door minimaal in te grijpen (bijvoorbeeld bij de herinrichting van de Langevelderslag), geen uitbreiding van vakantieparken en een conserverend strandbeleid. Daarnaast versterken we de biodiversiteit langs de binnenduinrand.
- **Huisdieren** hebben een grote sociale functie, maar we mogen onze ogen niet sluiten voor mogelijke negatieve effecten. Zo vergroten huisdieren onze gezamenlijke ecologische voetafdruk en kunnen voor overlast zorgen door vervuiling en gedrag. We zetten in op het vangen, castreren en chippen van zwervkatten en verwilderde schuurbkatten, omdat dit de grootste impact heeft op zowel het welzijn van de kat als van kwetsbare vogelsoorten. Honden dienen ook buiten de bebouwde kom aangeliind te zijn, tenzij loslopen expliciet is toegestaan. Ook buiten de bebouwde kom geldt al jaren de opruimplicht. Hiervoor moet meer bewustwording komen, bijvoorbeeld door plaatsing van aanwijsbordjes over de opruimplicht bij locaties waar veel overlast is. Het verbod op honden op strand voor de boulevards gaat gelden van 1 mei t/m 1 oktober en de rest van het jaar geldt daar een aanlijnplicht.
- **We beschermen de plekken die er toe doen.** Wij pleiten voor een recreatiezonering die het open duin ontziet en de wandelaar meer richting binnenduinrand, open bollengebied en landgoederen brengt. Wij willen dat onze inwoners volop van de natuur kunnen genieten, zonder dat kwetsbare (duin)gebieden hieronder lijden. We beschermen de laatste graslanden van Sancta Maria en Ruigenhoek. Vanwege de kwel vanuit de duinen kennen deze graslanden interessante slootvegetaties en kunnen ze een plek zijn voor weidevogels. We stoppen met GOM-woningen.
- We houden ons aan het **kustpact** en zetten ons samen met de regio, provincie, landelijke overheid en Europa in voor **ecologische verbindingen**. We pleiten met name de vervolmaking van de volgende verbindingen:
 - De verbinding Haarlemmertrekvaart, Leidsche Trekvaart, Maandagse Watering. Lengte: ca. 15 kilometer. Type: moerasverbinding. Beoogde breedte: 25-50 meter.
 - De verbinding Noordduinen - Leeuwenhorst – Offem. Lengte: ca. 11,5 kilometer. Type: moeras- en bosverbinding. Beoogde breedte: bos 100-250 meter, moeras 25-50 meter. Inclusief een robuuste verbinding Klein Leeuwenhorst – Duinen.
 - De verbinding tussen steppingstones (bos) Keukenhof en duin (Tespelduyn, Comomeer), moet versterkt worden.
 - De ecologische verbinding tussen het middengebied Noordwijk en de duinen en zeereep.

Gezonde bodem en schone lucht

Milieuverontreiniging past niet bij een kuuroord. Ook in Noordwijk is er nog veel te winnen op het gebied van schone lucht en bodem. Roet en fijnstof zijn een bedreiging voor de volksgezondheid en deze vervuiling treft vooral de meest kwetsbaren. Daarom zet D66 Noordwijk in op extra onderzoek en indien nodig maatregelen.

- We voeren een **zero emissiezone/milieuzone** in met ingroeitijd.
- We **reguleren zelfstook** en ondersteunen actief omwonenden die hier last van hebben middels handhaving.
- We **vergroenen de bollenteelt** en geven regiocertificering een reële kans maar houden ook een vinger aan de pols. We realiseren ons dat biologische, emissievrije teelt een grote stap is, maar waken voor uitstel en uitzonderingen, waardoor het probleem straks niet meer oplosbaar is. We hechten veel waarde aan het beperken van gewasbeschermingsmiddelen binnen de bebouwde kom.
- We maken een plan voor het **verminderen van lichtvervuiling**.

Leven met water

De meeste mensen denken niet lang na over de verwerking van ons rioolwater, de afvoer van ons regenwater, de stand van ons grondwater en de beschikbaarheid van drinkwater. Met de huidige ontwikkelingen is dit alles niet langer een vanzelfsprekendheid en zullen we nu maatregelen moeten nemen om onze toekomst op dit gebied veilig te stellen. Daarom wil D66 Noordwijk de komende raadsperiode aandacht voor het volgende:

- **D66 Noordwijk vindt dat bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen water en bodem leidend moeten zijn.** Door water en bodem als uitgangspunt te nemen, bouwen wij niet alleen toekomstbestendiger, maar maken wij Noordwijk ook klimaatbestendig. Dit voorkomt overstromingen en droogteschade, beschermt kwetsbare gebieden en vermindert de druk op onze biodiversiteit. Wij bouwen op geschikte locaties, rekening houdend met waterstromen en bodemeigenschappen en investeren in natuur-inclusieve oplossingen.
- Ons klimaat verandert en daar zullen we onze gemeente op moeten voorbereiden. Hittestress en extreme regenval komen steeds vaker voor. **Meer groen in onze wijken en ruimte voor de opvang van regenwater zijn geen luxe meer maar harde noodzaak.** We moeten werken aan een groene parasol en een groene spons. Niet in de laatste plaats, omdat dit van invloed is op de gezondheid van mensen. Daarom blijft de gemeente mensen stimuleren om een groen dak te nemen, tegels te verwijderen, regentonnen te plaatsen en informeren wij het publiek over het versterken van de biodiversiteit in de eigen tuin. De gemeente gaat met buurten en wijken in gesprek hoe iedere buurt groener en koeler gemaakt kan worden.
- We werken aan **schoon water** door strenge handhaving van lozingen, minder kunstmest, minder zwerfafval en minder hondenpoep en monitoren dit intensief in **samenwerking tussen gemeente en waterschap**. De blauwe vlag moet ook weer wapperen op Badstrand Noordwijk. D66 zet zich daar ook regionaal en landelijk voor in, omdat we realiseren dat dit deels buiten de macht van onze gemeente ligt. We zetten in op **slimmer watergebruik** door hergebruik van regenwater.

- De beschikbaarheid van voldoende en schoon drinkwater staat onder druk door de toename van inwoners in onze regio. Wij zetten in op **besparing door inwoners** en voldoende ruimte **voor drinkwaterinfrastructuur**. Wij willen dat de gemeente in een vroeg stadium goede afspraken maakt met nutspartijen over het gebruik van de ondergrond. Wij hebben als gemeente een regierol, zowel boven- als ondergronds, en zetten in op het samen programmeren van projecten en de bescherming van leidingen, zoals drinkwater.

Minder afval en meer grondstoffen

We gebruiken als samenleving teveel grondstoffen en produceren teveel afval. **Zowel het winnen van grondstoffen als het verwerken van afval zullen in de toekomst steeds duurder worden.** Daarom vindt D66 Noordwijk dat we hier als gemeente mee aan de slag moeten.

- We onderzoeken de mogelijkheid van een **regionaal grondstoffendepot** om de circulaire economie aan te jagen.
- Iedereen wil leven in een schoon dorp. Daarom pakt D66 **zwerfvuil** aan door meer ondergrondse containers te plaatsen en het afleveren van grofvuil eenvoudiger te maken. We voorzien prullenbakken zo veel mogelijk van inzamelringen voor blikjes en flesjes en maken afval scheiden voor iedereen zo makkelijk mogelijk.
- We willen dat de VAB zo wordt vormgegeven dat er voldoende flexibiliteit is om afvalscheiding in te richten naar de laatste, bewezen, goed werkende inzichten. **Noordwijk produceert momenteel teveel restafval.** Inzetten op betere scheiding met bijvoorbeeld het apart houden van luiers lijkt nuttig.

Extra aandacht 1: Digitaal Noordwijk

1: Digitaal Noordwijk

De digitalisering van onze samenleving is nog te vaak iets wat ons overkomt, ook op gemeentelijk niveau. D66 Noordwijk wil dat de gemeente Noordwijk actief aan de slag gaat met dit gegeven en zich voorbereid op de toekomst. Daarom vragen we de komende raadperiode extra aandacht voor dit onderwerp.

Digitalisering op de gemeentelijke agenda

D66 Noordwijk gaat **digitalisering de komende jaren agenderen** in de gemeente Noordwijk.

- We pleiten voor het gebruik van **veilige AI** binnen de gemeente door ambtenaren, college en raadsleden. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat er een nationale of Europese AI-faciliteit in beheer van de overheid gebruikt wordt.
- Er komt een **visie op de impact van technologie op de rol van de gemeente**.
- Digitalisering wordt **onderdeel van de portefeuille van een wethouder**. Dat betekent budget, duidelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid en jaarlijkse evaluaties.
- Er is apart **aandacht voor fysieke nabijheid en communicatie voor iedereen die digitaal niet mee kan doen**. Dienstverlening moet eerlijk, veilig en toegankelijk zijn – ook voor mensen die digitaal minder vaardig zijn.

Digitale veiligheid is de nieuwe uitdaging

D66 Noordwijk beschermt jouw vrijheid ook online. We vinden het belangrijk dat mensen zich niet alleen op straat, maar ook online vrij, veilig en weerbaar voelen. Digitale vrijheid betekent dat mensen zichzelf kunnen zijn zonder angst voor controle, misbruik of dreiging. De gemeente heeft daarin een verantwoordelijkheid.

- We willen dat de gemeente **structureel investeert in digitale veiligheid**. De gemeente moet de infrastructuur op orde hebben en samen crisisscenario's oefenen binnen de veiligheidsregio Hollands-Midden. Want als systemen plat gaan heeft dat een zeer grote impact op alle inwoners.
- We willen dat bij de **inkoop** van hard- en software, het aangaan van samenwerkingen of het afnemen van diensten **gekeken worden naar veiligheid en privacy**. Goedkoop mag nooit onveilig betekenen. Als dat gebruikstechnisch kan, hebben we voorkeur voor een product van Europese makelij.
- We vinden dat **inwoners en ondernemers weerbaar moeten zijn tegen online oplichting, haat en desinformatie**. De gemeente bevordert mediawijsheid door trainingen, cyberambassadeurs en bewustwordingscampagnes o.a. via *Hackshield Future Cyber Heroes* voor kinderen.
- **We willen dat mensen transparant kunnen zien wat de gemeente digitaal over hen weet en met die gegevens doet**. Als inwoner moet je erop kunnen vertrouwen dat de gemeente goed omgaat met jouw persoonsgegevens. Bescherming van de privacy mag er niet toe leiden dat inwoners en ondernemers telkens hun persoonsgegevens opnieuw met de gemeente moeten delen. Medewerkers moeten getraind zijn in digitale veiligheid en privacy.
- D66 wil dat gezichtsherkenning in de openbare ruimte alleen wordt ingezet binnen wettelijke en ethische kaders. Vrij kunnen bewegen zonder digitale schaduw is een mensenrecht. **Technologie moet mensen dienen, niet controleren**.

Extra aandacht 2: Kinderen zijn onze toekomst

2: Kinderen zijn onze toekomst

D66 Noordwijk gaat de komende raadsperiode in met extra aandacht voor de positie van kinderen. Wij willen in de besluitvorming meer aandacht voor de impact die besluiten hebben op onze kinderen en geven de verre toekomst een plek in onze afwegingen.

De toekomst meenemen in besluitvorming

Wij hebben de aarde en de opgebouwde gemeenschap te leen van onze kinderen. Zij zijn degene die de gevolgen zullen dragen van onze keuzes. Daarom moeten we **manieren vinden om kinderen en ongeboren generaties een stem te geven.**

- We gaan de toekomst zwaarder laten wegen in besluitvorming door te **experimenteren met 'bewakers van de toekomst', future design, scenarioplanning en een Dag van de toekomst.**
- D66 pleit voor stemrecht vanaf 16 jaar, maar zolang dat recht er niet is moeten we **jongeren beter betrekken bij de politiek.** We willen jongeren tussen 13 en 18 jaar actief mee laten denken over beleid. We werken daarvoor samen met onze middelbare scholen in het kader van de lessen burgerschapsvaardigheden, o.a. door bezoeken van raadsleden.
- We blijven een **kinderburgemeester en de kinderraad steunen** voor kinderen van de basisschoolleeftijd.
- We **kijken naar de kindgerichte uitgaven in de begroting** en bepalen of die in verhouding staan tot de hoeveelheid kinderen in de gemeente met behulp van de focusindex van Unicef.

Kwetsbare kinderen op tijd ondersteunen

D66 Noordwijk zet in op **krachtige netwerken rondom jongeren.** Onderwijs, sportverenigingen buurtinitiatieven zijn essentieel voor het vroegtijdig signaleren van problemen bij jongeren. Om die reden is voldoende structurele financiering voor het ondersteunen van jongeren noodzakelijk. Hierdoor kan de jeugdzorg worden ontlast en krijgen jongeren laagdrempelige steun in hun eigen buurt. We zetten in op de vijf belangrijkste onderdelen van een krachtig netwerk voor jongeren.

Support: Je hebt tenminste één volwassene die er altijd voor je is en je hebt steunende familie, vrienden en/of kennissen waar je op kan rekenen.

Wonen: Je hebt een passende, betaalbare woonplek alleen of met anderen, waar je voor langere tijd kan blijven.

School & werk: Je gaat naar school, studeert of werkt en je maakt plannen voor wat je later wilt doen of worden.

Inkomen: Je bent goed voorbereid op je financiële zelfstandigheid en het voorkomen of oplossen van schulden. Als je het (nog) niet zelf kan, is er iemand die dit samen met je kan doen. Je hebt een stabiel inkomen dat voldoende is voor nu en de nabije toekomst.

Welzijn: Het gaat mentaal en lichamelijk goed genoeg met je en je hebt het gevoel dat je de toekomst aan kan. Je herkent bij jezelf wanneer het niet of minder goed met je gaat en je weet waar en bij wie je dan kan aankloppen voor hulp.

- Om dit te realiseren **zetten we in op lokale teams**. D66 Noordwijk wil naar een laagdrempelige, gezinsgerichte aanpak waarbij er zowel hulp voor kinderen wordt geboden als hulp voor ouders. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor factoren zoals stress, armoede, huisvestingsproblemen, bestaanszekerheid en volwassenenproblematiek binnen het gezin. We pakken eerst deze problemen aan en zetten pas jeugdzorg in wanneer het echt nodig is. We benutten de gezamenlijke expertise van jeugdzorgaanbieders, het onderwijs, samenwerkingsverbanden en de jeugdgezondheidszorg bij het vormgeven van de lokale teams.
- We bieden **hulp en ondersteuning zoveel als mogelijk op de plekken waar kinderen en gezinnen al zijn**, zoals het onderwijs, de kinderopvang en de sportclub. We blijven investeren in basisvoorzieningen voor kinderen en gezinnen, zoals speeltuinen, sportvoorzieningen, buurthuizen, bibliotheken en zwembaden. We promoten initiatieven als Buurtgezinnen. We investeren in het ondersteunen van gezinnen die te maken krijgen met complexe scheidingen, vanaf dag één.
- Een **kansrijke start voor ieder kind** begint bij begeleiding van de zwangerschap via gezamenlijke consulten voor toekomstige ouders die dit nodig hebben. We zetten in op een doorgaande lijn van Centering Zwangerschap naar Centering Parenting. We streven ernaar dat alle kwetsbare gezinnen meedoen aan het programma Kansrijke Start, waarbij jonge ouders tijdens de eerste 1.000 dagen van een kind ondersteund worden.

Kinderen en de jeugdzorg, onze visie

D66 Noordwijk heeft **speciale aandacht voor de jeugdzorg**. Oplopende kosten, wachtlijsten en een toenemend aantal problemen bij jongeren baren ons zorgen. Naast preventie is verdere verbetering van de jeugdzorg noodzakelijk.

- We zetten in op een **transitie naar de werkwijze van de gemeente Veendam**. We willen in een vroeg stadium hoogopgeleide hulpverleners laagdrempelig hulp laten verlenen in een klein aantal gesprekken en daarbij ook kijken welke hulp voor ouders gewenst is. We verankeren de structurele inzet in lokale wijkteams, scholen en preventieve voorzieningen. We moeten waken voor overorganisatie en teveel overlegstructuren.
- We **streven naar een regisseur jeugdhulp** om het overzicht, de inzet en de onderlinge samenwerking te bewaken en als vast aanspreekpunt te functioneren voor het kind en de ouders. Deze rol wordt vervuld door een professional die reeds bij de zorgverlening is betrokken.
- **We pleiten ervoor om de harde knip van 18 jaar uit de jeugdzorg te halen**. Daarmee voorkom je dat kinderen in de jeugdzorg tussen wal en schip vallen wanneer ze 18 jaar worden. We zorgen ervoor dat zij een beroep kunnen doen op verlengde jeugdzorg en stoppen pas met het bieden van hulp en ondersteuning zodra de 5 belangrijkste voorwaarden op orde zijn: support, wonen, school en werk, inkomen en welzijn.
- **We doen er alles aan om uithuisplaatsingen te voorkomen door steun aan gezinnen**. Kind en ouder van elkaar scheiden is een traumatische gebeurtenis, ook wanneer er terechte zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind. We zetten in op gezinsondersteuning in de volle breedte (werk, inkomen) zodat het uiterste wordt gedaan om de (opvoed)situatie te verbeteren.

- **We stoppen met het plaatsen van kinderen in de gesloten jeugdzorg.** We zetten in op de transformatie naar kleinschalige, open jeugdzorg. Ieder kind heeft recht op een aandachtsvol thuis in een pleeggezin, gezinshuis of kleinschalige woonvoorziening. We zorgen dat jongeren in de jeugdzorg naar school kunnen door concrete afspraken met het onderwijs voor kinderen die (tijdelijk) niet meer thuis kunnen wonen, zodat hun schoolloopbaan zo min mogelijk wordt onderbroken.
- We pleiten voor **beschikbaarheidsfinanciering** om teams zo goed mogelijk te faciliteren bij hun moeilijke werk. We willen experimenteren met de **methode Mockingbird** om netwerkpleegzorg te verankeren in onze regio.
- **D66 Noordwijk wil langjarige samenwerking met een kleiner aantal aanbieders.** Alleen met langdurige contracten kun je als regio en aanbieder partnerschap aangaan, werken aan vertrouwen en samen bouwen aan een betere jeugdzorg. We laten ruimte in de tarieven voor aanbieders om te investeren in innovatie en het opleiden en ontwikkelen van hun personeel. We stellen bekwaamheid centraal bij inkoop, zodat K&J-psychologen (NIP/SKJ) gelijkwaardig aan BIG-geregistreerden worden ingezet. We streven ernaar de specialistische jeugdzorg goed aan te sluiten op lokale voorzieningen. Daarbij pakken we de 'cowboys' hard aan en zijn duidelijk over de financiële grenzen.

Een gezonde omgeving voor onze kinderen

Iedereen heeft het recht om gezond op te groeien, zeker kinderen en jongeren in een kwetsbare positie. Het is belangrijk dat lokaal en regionaal een breed netwerk van partijen (publiek, privaat en maatschappelijk) structureel samenwerkt aan een leefomgeving met een gezonder voedingsaanbod, meer mogelijkheden om te bewegen en een hogere drempel voor gebruik van middelen (alcohol, vapes, sigaretten en drugs). Zo wordt de gezonde keuze de makkelijke keuze en creëren we een gezonde generatie.

- **De mentale gezondheid van jongeren baart ons zorgen.** Door o.a. prestatiedruk, schermgebruik en verslaving ervaren jongeren eenzaamheid en depressieve gevoelens. Scholen kunnen een grote bijdrage leveren aan de fysieke en mentale gezondheid van jongeren. Onderwijs is een vindplaats van problemen en kan drempelverlagend werken voor ouders die moeite hebben hulp te vinden (ook voor zichzelf). School is echter niet de organisatie die problemen op moet lossen. Hiervoor is een verdere samenwerking met jeugdhulp noodzakelijk, bijvoorbeeld via een brugfunctionaris en de Gelijke Kansen Alliantie.
- De leefomgeving voor kinderen en jongvolwassenen, die vaak nog niet in staat zijn bewuste keuzes te maken, is op dit moment ongezond. **D66 Noordwijk wil jongeren beschermen**, omdat ze kwetsbaar zijn en daarvan geprofiteerd wordt. Daarom vragen we aandacht voor het voedingsaanbod in Noordwijk en de reclame die daarvoor gemaakt wordt. We willen het gebruik van vapes en rookwaren terugdringen en werk maken van een rookvrije generatie in ons dorp. Daarnaast is het gebruik van alcohol op veel plaatsen genormaliseerd. Ook hier is een trendbreuk nodig. Met name waar het gebruik door jongeren betreft, wiens hersenen zich nog ontwikkelen, waardoor de effecten zeer schadelijk zijn.
- Naast het aanpakken van de leefomgeving moeten we werk maken van de **verbetering van gezondheidsvaardigheden en veerkracht bij de jeugd**, zodat zij in staat zijn de juiste keuzes te maken.

Verantwoording

Voor het opstellen van het verkiezingsprogramma van D66 Noordwijk is geput uit een **groot aantal bronnen**. Wij zijn veel dank verschuldigd aan alle (maatschappelijke) organisaties (landelijk, regionaal en lokaal) die ons met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen 2026 van informatie hebben voorzien. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van diverse verkiezingsprogramma's, handreikingen, artikelen en tips van D66 landelijk, de Van Mierlo Stichting en afdelingen uit onze regio.

We hebben ons programma mede gebaseerd op diverse visies, nota's, verordeningen en wetten van verschillende bestuursniveaus. Allerlei boeken, krantenartikelen en internetpagina's dienden als referentie en ter inspiratie. Tot slot is er gesproken met diverse inwoners van Noordwijk en natuurlijk onze leden.

Bij de selectie van ons materiaal zijn we **uitgegaan van de verplichte taken die de gemeente moet uitvoeren, aangevuld met waar de gemeente in de praktijk haar geld aan uitgeeft**. Vanuit dit overzicht zijn de diverse onderwerpen verder uitgewerkt. Hierbij stond onze ideale samenleving centraal, de plek waarvan we zouden willen dat de generaties na ons geboren worden. Daarna hebben we bedacht welke concrete plannen nu nodig zijn om dit te bereiken.

Waar wij in dit programma Noordwijk schrijven **bedoelen wij de kernen De Zilk, Noordwijk aan Zee, Noordwijk Binnen, Noordwijkerhout en het 'buitengebied'**. Alleen wanneer dit nodig is benoemen wij een specifieke plek. D66 Noordwijk heeft oog voor het specifieke karakter van de verschillende plekken binnen onze gemeente, maar beziet onze gemeente als één geheel en niet als een optelsom van deelbelangen.

Dit verkiezingsprogramma is niet voorzien van een **financiële onderbouwing**. Het is in de lokale politiek niet gebruikelijk dit te doen, maar D66 Noordwijk zal altijd sturen op een sluitende begroting voor de lange termijn.

Er is **beperkt gebruik gemaakt van AI** bij de totstandkoming van dit verkiezingsprogramma. In de aanloop naar de verkiezingen, maar ook daarna **horen wij graag van u**. Een verkiezingsprogramma is niet in beton gegoten. Niemand weet wat de toekomst zal brengen en D66 Noordwijk is geen dogmatische partij, maar een partij die wil leren. We doen dat met behulp van uw opbouwende kritiek, adviezen, tips en complimenten.

U kunt ons bereiken via verkiezingsprogramma@d66noordwijk.nl.

*Verkiezingsprogrammacommissie D66 Noordwijk Gemeenteraadsverkiezingen 2026
December 2025*

D66